

ÉLETÜNK

XXXIX. évf. 12. szám (39. Jg. Nr. 12)

Az európai magyar katolikusok lapja

2007. december

KÜLDETÉSÜNK VAN MINDEN NÉPHEZ

A Szentatya üzenete a missziós világnapra

1926 óta minden év október harmadik vasárnapja hagyományosan missziós világnap, amely idén október 21-re esett. XVI. Benedek üzenetének címe: Minden részegyház felelőssége az egész világon. Az üzenetben megfogalmazza azon kívánását, hogy a missziós együttműködés intenzívebbé váljon, és a világnap egyre inkább tudatára ébresszen minden keresztényt, hogy Krisztus felhívása az egész világnak szól: hirdessük az ő országát a föld végső határáig.

Az üzenetben II. János Pál a Redemptoris missio kezdetű enciklikáját idézi: „Az Egyház természeténél fogva missziós jellegű, minthogy Krisztus megbízása nem valami kívülről hoztatott, mellékes dolog, hanem az Egyház lényegéhez tartozik. Ebből az következik, hogy az egész Egyháznak és minden részegyháznak küldetése van minden néphez. A legfiatalabb egyházaknak minél előbb a gyakorlatban is be kell kapcsolódniuk az Egyház egyetemes küldetésébe úgy, hogy ők is küldenek misszionáriusokat az evangélium hirdetésére a világ minden részébe, akkor is, ha paphiánnyal küszködnek.” (62)

Ötven évvel XII. Piusz Fidei donum kezdetű enciklikája után, mely a részegyházak együttműködését segítette elő a misszió szolgálatában, XVI. Benedek megerősíti, hogy az evangélium hirdetése most is aktuális és sürgető. Az idézett Redemptoris missio kezdetű enciklikájában II. János Pál megfogalmazta, hogy „az Egyház missziója tágabb, nagyobb »a részegyházak közötti közösségnél«, e közösségek speciális missziós jellegűnek kell lennie, erre kell irányulnia”. (65) A missziós elkötelezettség ezért továbbra is az Egyház emberségének nyújtott elsőleges szolgálata.

Az Egyház nem vonhatja ki magát ebből az egyetemes küldetésből: közelebb erővel bír számára – hangsúlyozza a Szentatya, és minden részegyház pásztorához fordul, hogy osztozzanak az evangélium hirdetésének és terjesztésének gondjában. Ismét élénk állítja Isten szolgálatát, XII. Piusznak egykori vágyát és törekvését, hogy a missziós együttműködést a kor igényeinek megfelelőbbé tegye.

A Szentatya hálát ad a missziók bőséges gyümölcseiről, megemlékezik mindazokról, akik ennek szentelték életüket, és imádkozik azért, hogy a keresztény népben megújult missziós tudatot szülessen. „Valójában minden keresztény közösség missziós közösségnek születik, és éppen az evangélicizációs bátorság alapján méretetik meg a hívők szeretete az Úr iránt. Így elmondhatjuk, hogy az egyes híveket illetően már nemcsak arról van szó, hogy együttműködjenek az evangélicizációs tevékenységekben, hanem hogy főszerelőknek és társfelelősöknek érezzék magukat az Egyház missziójában. E társfelelőség megkívánja, hogy erősödjön a kapcsolat a közösségek között, és növekedjen a kölcsönös segítségnyújtás akár a személyekre vonatkozóan (papok, szerzetesek, önkéntes világiak), akár az evangélicizációhoz szükséges eszközök használatát illetően” □

Boldog karácsonyt kíván olvasóink az Életünk!

Jézus születése. Bernardino Fasolo (1489–1526) festménye

A Názáreti Jézus

Október 31-én megjelent XVI. Benedek pápa *A Názáreti Jézus* című könyvének magyar fordítása. Az elmúlt fél évszázad több mint tíz ország olvasóihoz jutott el, s immár kétfélmillió példány fogyott el belőle. A Szent István Társulat a világon tizenegyedikként jelentette meg magyarul a kötetet, Rokay Zoltán fordításában.

A könyv bemutatóján Erdő Péter bíboros hangsúlyozta: nem mindennapi, hogy egy pápa tudományos könyvet ír pápasága idején, azaz tudósként is tovább dolgozik. A Szentatya könyvében arról ír, „aki számára és az egész Egyház számára is a legfontosabb jelenti: Jézus Krisztusról.” A könyv címe hordozza a mű legfőbb hangsúlyát – mondta a bíboros –, mégpedig azt, hogy a Názáreti Jézus történelmi személy. A Szentatya könyvében a Jézus nevet használja, nem pedig a Krisztust, amely már egy hitvallás, annak a megvallása, hogy ő a Messiás. A könyv célja mégis az, hogy ne csupán a történelmi Krisztust vagy Jézust mutassa be, hanem hogy „kimutassa azt, hogy ez a személy azonos a hit Krisztusával.” A pápa nagyon világosan mutatja meg, hogy a kettő szerves egységben van egymással, és nem alakulhatott volna ki a Krisztusról szóló hitvallás, ha nincs annak alapja a Názáreti Jézus személyében és életében. A könyv egyben hitvallás is, amely a szerző személyes meggyőződését és az Egyház hitét fejezi ki – mondta Erdő Péter bíboros. □

Cserhádi Ferenc püspök

LEGYÜNK AZ IMÁDSÁG NEMZETE

Az MKPK külföldi magyar lelkipásztori szolgálatért felelős püspökének 2. lelkipásztori körlevele a külföldön élő magyar, illetve magyarul beszélő hívekhez és lelkipásztoraikhoz, 2007. karácsonyán.

Főtisztelendő Paptestvéreim!

Kedves Magyar Testvérek!

1. Az elmúlt esztendőben ismét tapasztaltuk a Szentszék gondoskodását a külföldi magyarokról. A külföldi magyar lelkipásztori szolgálatot, amelynek biztosítására egyébként mindig a befogadó egyház főpásztorra köteles (vö. ET 383. kán. – 1. §.), a Szentatya intézkedése szorosan összekapcsolta szülőföldünk, származási helyünk Egyházával, és így helyreállította azt a rendet, amely a II. világháborút követő időkben létre se jöhetett a magyarok külföldi lelkipásztori ellátására vonatkozóan. Azzal, hogy a Szentatya, XVI. Benedek pápa, Erdő Péter bíboros, magyar primás kérésére, személyemben egy külföldi magyar papot nevezett ki Magyarországra első egyházmegegyében az Esztergom-Budapesti Főegyházmezgye segédpüspökének tisztviségére, és ezt követően a Magyar Egyház, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia bizott meg a külföldi magyar katolikusok lelkipásztori ellátásával, természetesen mindig szoros együttműködésben a befogadó országok főpásztoraiával, mi, külföldi magyarok joggal érezhetjük, hogy a Szentatya gondoskodása révén közelebb kerültünk szülőföldünk, hazánk Egyházához, amely ezentúl még odaadott és nagyobb felelősséggel viseli gondunkat.

2. A magam részéről sajátos feladatomnak tekintem – és ezt már püspökként szenteléseim napján Esztergomban is jeleztem, de most szeretett külföldi magyar testvéreimnek ugyancsak megismételtem –, az a célom, hogy a külföldön élő magyarok pasztorációját odaadó lelkiülettel szolgáljam, és ez által megerősítem Testvéreimet hitükben és magyarságukban, amint ezt annak idején Mindszenty József bíboros, hercegprímás is tette, és 81 évesen megfogalmazta: „Amíg az Úr életben tart, egészséget ad, mindenüvé elmegyek, ahová meghívnak, ahol szívesen látanak, és ahol értelme van látogatásomnak”. Elődeim, Irányi László és Miklósházy Attila püspökök nyomdokain haladva folytatni akarom áldozatos munkájukat a magyar

pasztoráció kultúrákötvetítő hivatásában is, természetesen, mindig összhangban a Szentszék irányelveivel (Erga migrantes) és a helyi Egyházak főpásztoraiával, akiknek elsődleges feladatuk, hogy gondoskodjanak a területükön élő magyar hívek lelkipásztori szolgálatáról; és erre emlékeztetni is fogom őket, megbízatásomnak és a szentszéki irányelveknek megfelelően: „Elengedhetetlenül szükséges, hogy a migrációs áramlatok szülőföldi és befogadó Egyházai között kialakuljon elsősorban a közös lelkipásztori érdekek kölcsönös tájékoztatásából álló intenzív együttműködés” (EM 70).

A Szentatya, XVI. Benedek pápa „az idők jelének” nevezi a migrációt, és sürgeti, hogy az Egyház annak a Jézusnak a szeretetével közeledjen a migránsok felé, „akinek megesett a szíve az embereken, amikor látta őket, hogy úgy tévelyegnek, mint pászor nélkül a juhok” (vö. Mt 9,39). Éppen ezért az Egyház, a Magyar Egyház számára, és számomra különösképpen, minden külföldön élő magyar fontos; egyetlen egy sem szenvedhet hiányt papi mulasztásaink miatt; legfőképpen nem szenvedhet hiányt a lelkiükben. Krisztus Urunk szeretetével akarok közeledni feléjük, jelmondatomnak megfelelően: A szeretet mindent legyőz.

3. A migráns-pasztoráció óriási feladat. Összefogást és sok imát igényel. Ezért szeretettel hívom a külföldön élő magyar családokat, szeretettel hívom a szülőket, szeretettel hívom a gyermekeket, a fiatalokat és az időseket, hogy tegyünk félre minden széthúzást, gyöngök össze szeretetben keresztény magyarságunk, megmaradásunk érdekében, és munkálkodjunk együtt hitünk, Szent István-i örökségünk szolgálatában. Tanítsuk meg (magyarul) imádkozni gyermekeinket és látogassuk a magyar szentmiséket. Ez a minimum, amit tennünk kell keresztény magyarságunk érdekében.

a) Legyünk az imádság nemzete, legyünk istenimádók lélekben és igazságban. Az ima annyira bensőséges valami, hogy az még magyar hovatartozásunkat, azonosságunkat is meghatározza. Amíg

(Folytatás a 6. oldalon)

AZ USÁ-BA LÁTOGAT A PÁPA

XVI. Benedek pápa 2008. április 15. és 20. között az Egyesült Államokba utazik – jelentette be Pietro Sambi érsek, apostoli nuncius. Az ötnaposra tervezett út során ellátogat New Yorkba és Washingtonba.

A pápa elsőként George W. Bush elnökkel találkozik április 16-án a Fehér Házban, majd az egyesült államokbeli püspökökkel a Szeplőtelen Fogantatás katedrálisban. A Szentatya ezen a napon ünnepli 81. születésnapját. Április 17-én a washingtoni Nemzeti Stadionban szentmisét mutat be. Másnap délelőtt beszédet mond az ENSZ-ben, délután pedig ökumenikus találkozóon vesz részt a II. János Pál Kulturális Központban – adta hírül a CNA hírügynökség. Április 19-én, pápává választásának 3. évfordulóján XVI. Benedek szentmisét mutat be a Szent Patrik-székesegyházban, majd fiatalokkal és seminaristákkal találkozik. Április 20-án a Szentatya tiszteletét fejezi ki a Ground Zero-nál, majd a Yankee Stadionban bemutatott szentmisével búcsúzik az Egyesült Államoktól.

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Élet a halál után? (2.)

November hónapja – amelynek során hagyomány az emlékezés halottainkra és a temetőlátogatás – adta az indítást, hogy az ÉLETÜNK hasábjain is felvessük az örök emberi kérdést: **Mi történt azokkal, akiknek földi pályafutása befejeződött? Egyszerűen megszűntek létezni, vagy valamilyen formában folytatódik életük, csak a mi érzékszerveink számára szakadt meg a lehetőség a kapcsolat fenntartására? Más szóval: Van-e élet a halál után? – Múlt alkalommal rámutattunk, hogy az emberiség közmegegyezése: az élet nem szűnik meg „csak úgy” a halállal, hanem valamilyen formában folytatódik. Érdekes módon a probléma még nem-hívőket is foglalkoztat.**

A 60-as években a Magyar Rádió megkérdezett különféle felfogású és társadalmi osztályhoz tartozó hallgatókat, hívőket és nem-hívőket egyaránt, mit gondol, van-e az életnek valamilyen folytatása a halál után.

A válaszok természetesen nagy változatosságot mutattak. Elgondolkozató volt egy tanító álláspontja: „Nem vagyok hívő ember, ennél fogva nem hiszek valami túlvilágban. Szerintem mi emberek a nagy természet részét alkotjuk: ahogy egy virág elhervad és meghal, úgy szűnik meg az ember léte is. De bevallom: sajnálom. Sajnálom, hogy mind az érték, a sok szép és jó, ami az életben szerepet játszott, egyszerűen nincs többé. Nehéz elképzelni, hogy akkor minden hiábavaló lett volna...”

Nem mondom, hogy ez a gondolatmenet érv a túlvilág létezésé mellett, de mindenesetre logikus és legalábbis arra utal, hogy aki az embert nemcsak biokémiai folyamatok összességének tekinti, hanem felfedez benne egy valóságot, amely nem vezethető vissza ezekre, annak számára az élet a halál után legalább olyan „természetes”, mint az élet előtte.

Milyen élet?

Novemberi számunkban – miután a statisztikusok által végzett felmérések alapján képet alkottunk magunknak arról a negatív tendenciáról, amely kortársainknak a halál utáni életbe vetett hitére jelenleg jellemző – végigvettük a három monoteista vallás – a kereszténység, a zsidóság és az iszlám – erre vonatkozó álláspontját. Tekintve, hogy bennünk közelről érint, nézzük, mit állít, mit tanít a kereszténység erről a halál utáni életéről.

Mindenekelőtt el kell ismernünk, hogy a Biblia és a reá épülő keresztény tanítás e téren aránylag kevés biztos

adattal rendelkezik és amit belőle megtudunk, olyan képekkel, fogalmakkal jut el hozzánk, amelyek a mai szóhasználatól idegenek. Néhány évezreddel azelőtt mindenesetre közelebb álltak a hallgatók/olvasók felfogásához. Mi jobban érezzük, hogy olyan kategóriákkal állunk szemben, amelyek a mi, az érzelmi világból eredő elképzeléseinkkel nem érhetők el.

Vegyünk egy példát. A túlvilágot és mindazt, ami vele kapcsolatos, nem tudjuk másként, mint térben elgondolni, mert hiszen az oda jutottaknak „valahol” csak lenniük kell, főleg ha a test feltámadása utáni helyzetet tartjuk szem előtt, amit viszont csak az idő fogalmához kapcsolhatunk tudunk megközelíteni. A Szentírásban effajta megfontolások megoldásához nem-igen taláink támpontot: Isten szava e téren alkalmazkodik a mi korlátolt felfogóképességünkhöz és képekkel próbálja megértetni, ami számunkra „túl magas”.

Nincs tehát sok értelme azon morfondírozni, milyen konkrétan a túlvilág. Afelől nincs kétség, hogy lét, élet, olyan amely emberi természetünk teljes kibontakozását jelenti, de amely közvetlenül Istenből, létünk és életünk forrásából fakad. Minden zavaró momentum nélkül létrejön az a bensőséges kapcsolat Vele, amely révén a teremtmény élete eredeti célját eléri. Ami ennek útjában állt, az ember visszaélése a kapott szabadsággal és ennek következményei, megkaiján Isten választát: az Ő megbocsátó szeretete újra teremtette a saját romlásába dőlt embert. Ezért írta János apostol: „A szeretet ebben mutatkozik meg: Nem mi szeretjük Istent, hanem Ő szeretett minket és elküldte Fiát engesztelő áldozatul bűneinkért” (1Jn 4,10).

Test és lélek

Ha az ember sorsáról a halál után valamennyire megfelelő fogalmat akarunk magunknak alkotni, tisztázunk kell a test és a lélek egymáshoz való viszonyát. A hittanórán azt tanultuk, hogy az ember testből és lélekből áll. A halálban a lélek elválik a testtől: a testet, mert halandó, eltemetik, a lélek pedig, mint halhatatlan, Isten különítetele elé kerül. Ott eldől örök sorsa: vagy a mennyországba jut, vagy az úgynevezett pokolba, az örök kárhozatra, esetleg a tisztítóztűbe. Hogy mindezt hogyan értsük, arról részletesen beszélnünk kell. Előtte azonban vegyük fontolóra, hogyan is áll egymáshoz a test és a lélek.

Ha a halállal kapcsolatos szentírásai szövegeket figyelemmel olvassuk, fel

fog tűnni, hogy ott sincs csak a test haláláról szó, hanem mindig valamilyen emberéről: a halál az egész emberre vonatkozik. Féltreértés ne essék, ez a bibliai szóhasználat szerint nem azt jelenti, hogy a lélek is meghal, ami abszurdum, hanem hogy az emberben test és lélek olyan szoros egységet alkot, hogy csak a kettő együtt nevezhető embernek. Innen nézve a dolgot már inkább állítható, hogy a test halálával az ember, mint ember halt meg, anélkül, hogy lelke meghalt volna.

Gondolatmenetünket még egy lépéssel folytathatjuk. Ha a testi halál az egész embert, emberi valóságában érinti, akkor a lélek is. Am az Újszövetségben a halál ellenpólusa a feltámadás illetve feltámasztás. Ha az Újszövetség halált említ, akkor a feltámadásra gondol. Ez úgy értelmezhető, hogy egy ember halála nem befejezés, nem záróakord, hanem nyitány, első lépés a feltámadás felé. A gyászmise prefációjában is találunk ilyen értelmű utalást: „...hívőid élete, Urunk, megváltozik, de meg nem szűnik...”

P. Boros László, a sajnos túl korán elhunyt nemzetközileg nagyrabecsült teológus és lelki író volt azon a véleményen, hogy a halállal kezdetét veszi a feltámadás. Tekintve, hogy az örökkévalóságot nem úgy kell felfognunk, mint vég nélkül tartó időt, hanem inkább mint el nem múltó pillanatot, amelyben nincs előbb vagy utóbb, ahol múlt, jelen, jövő egyetlen időtlen valósággá sűrűsödik. Boros atya feltevése, miszerint egy ember halála és feltámadása Isten jelenében egybe is eshet, kicsit közelebb hozhat bennünket hitünk egy olyan tételéhez, amely abban a formában, ahogy a századok során megfogalmazódott, nem könnyen dolgozható fel. Pedig kár, hiszen éppen az, ami a halálunk után vár ránk, legszemélyesebben érint bennünket.

*

Van még néhány kérdés, amely a fenti témával kapcsolatban tisztázásra szorul. Szeretnénk megkísérelni legközelebb, ezeket is végiggondolni.

De most karácsony van, az öröm és szeretet ünnepe. Ide talán nem is passzolnak emlékezések a halálról és ami utána következik...

Igen ám, de el lehet választani a kettőt egymástól? Elválasztotta-e Isten a Megtestesülést a Megváltástól, a Megváltást a Feltámadástól, a Feltámadást a végső nagy Omega-naptól, amikor minden és mindenki beteljesedik? Mindezt a karácsony vezette be és foglalta össze, amikor is „az Ige Testté lón és miközöttünk lakozék”. Ez a csodálatos, hogy Benne minden összetartozik és a Szeretetben egyé válik.

Frank Miklós

IMASZÁNDÉKOK

Decemberre I.

Általános: Hogy az emberi társadalom törődjön azzal, hogy gondját viselje mindazoknak, akiket az AIDS sújt, különösen a gyermekeknek és a nőknek, az Egyház pedig éreztesse velük az Úr szeretetét.

Az AIDS (vagy HIV) nem csupán járvány, epidémia, hanem pandémia, tartós világjárvány. Elég friss statisztika szerint 2005-ben 40,3 millió személy szenvedett ebben a „szertett immunhiányos tünetcsoportban”, közülük 2,3 millió 15 év alatti. Ugyancsak 2005-ben 4,9 millió kapta meg a baji, 700 ezer 15 év alatti; 3,1 millióan haltak bele, 570 ezer 15 év alatti. A megbetegedések és halálozások aránya jelenleg is növekszik.

Egylegőre gyógyíthatatlan a betegség, de nem megelőzhetetlen. Ez utóbbi igen fontos tényező, az egész emberi társadalom szempontjából és a mi havi imaszándékunk konkrét értelmének meghatározásában egyaránt.

Három úton terjed:

a) A vér közvetítésével, főleg vérértömlesztéssel. Ez a mód jelentősen csökkenőben van; mindenesetre óvatosságot kíván vérértömlesztésnél, műtétnél.

b) Az anya továbbadja magzatának; ezt a módot megfelelő gyógyszerrel sikerül komoly ellenőrzés alatt tartani.

c) A legáltalánosabb és legveszélyesebb mód a nemi kapcsolatokban való szexuális érintkezés. Pánszexuálisá váló kultúránk nagyban elősegíti a pandémia terjedését. Gyökeres megelőzést csak olyan komoly és következetes világkép biztosíthat, mint a nemiségről szóló keresztény meggyőződés, és annak következetes megtartása. – Jó húsz évvel ezelőtt a világ egyik legfejlettebb országában kapcsolatba kerültem egy egyetemi tanárral, akinek akkoriban halt meg a felesége AIDS-ben; bátorító megbecsülésének jelzeként nemi kapcsolatra adta magát egy szerencsétlen fekete koldusnak.

Társadalmi, kulturális és gazdasági szempontból számos nemzet él nyomorúságos és bizonytalan helyzetben: ez a tény az AIDS-nek is melegegénya. Mit lehet és kell tenni? Hatalmas nemzeti és nemzetközi összefogásra van szükség, az anyagi jólét, a nevelés, az egészséges társadalomalakítás és családi élet állandó és hatékony javítása érdekében. Ez a feladata a gazdasági, társadalmi, politikai vezetőknek; ez a feladata a keresztény katolikus közösségnek is. Hadd említsünk egy szép és biztató tény: szerte a világon az AIDS-betegek gondozását végző központok 26,7 százaléka katolikus intézmény. Ilyen szellemben hozta létre II. János Pál pápa 2004 szeptemberében az „Irgalmas Szamaritanus” Alapítványt, amely anyagi segítség gyűjtését és szétosztását végzi.

Írányelveket fogalmazhatnánk meg sorban a keresztény közösségek, a kormányok, a gyógyszeripar felelősei, a tudósok és kutatók, a hírközvetítő eszközök számára. XVI. Benedek pápa 2005. június 15-én dél-afrikai püspököknek mondta: „Püspöktestvéreim! Osztom mély aggodalmakat az AIDS okozta pusztítás és a vele kapcsolatos betegségek miatt. Külön imádkozom az övegyekért, az árvákért, a fiatal anyákért és mindazokért, akiknek életét beárnyékolta ez a kegyetlen járvány. Arra ösztönözlek, hogy folytassátok erőfeszítéseketeket a vírus leküzdésére, amely nem csupán ő, hanem komolyan fenyegeti is földrészetek gazdasági és társadalmi szilárdságát.”

(Folytatás a 4. oldalon)

A MAGYAROK BARÁTJA PÁRIZSBAN

Ez év november 24-én a Francia Földrajzi Társaság magas kitüntetésben részesíti Bernard Le Calloc 'h-t a csángókról és a székelyekről írt tanulmányait miatt. A két munka csak a két utolsó műve Le Calloc 'h-nak, aki történetileg, a francia Finnugor Társaság elnöke, a francia Földrajzi Társaság tagja, a francia Parlament felsőházának volt tanácsadója. Számos nyelv mellett a magyarul is kiválóan beszél. Sok aprólékos könyvtári, levéltári kutatásának eredményeként Körösi Csoma Sándorról naplószerű regényt írt. Különösen élvezetesek A magyar sorsok Párizsban, vagy a Magyarok Franciaországban, franciák Magyarországon című könyvei, melyeket a Vácott tartott előadások és cikkek alapján a Váci Városvédők és Városerőltörők Egyesülete adott ki. Nemcsak Rákóczi-kutatóval van dolgunk, aki nagyon sokat foglalkozott a Rákóczi-család párizsi hányattatásával, de ritka témák is érdeklik. Például az erdélyi unitáriusokról is tanulmányt írt. Olvastam franciául írt értekezését a hunokról. Nem értettem, miért is érdeklik ennyire a magyar ügyek? Hogyan tud így magyarul írni? Életútja adta meg kérdésemre a választ. 1945 után a gödöllői premontrai gimnáziumban tanított, majd később a francia követségben hasznosította magyar tudását Budapestben. Felesége magyar származású volt, de érdeklődése népkun, történelmi, kultúránk iránt sokkal előbb keletkezett, mint házassága. Abban a szerencsében volt részem, hogy megismerhettem ezt a kiváló, kedves, nagy tudású embert, aki fáradhatatlanul kutat, utazik és előad magyar témákról... Sok ilyen barátira lenne szükségünk. Szívvel köszönjük fáradozásait és gratulálunk kitüntetéséhez! Isten őrtesse sokáig!

Horváthné Szathmáry Király Hanna

NYITOTTASÁGOT KÉRNEK

A Vándorlók és Utazók Lelkigondozásának Pápai Tanácsa november 5-én tette közzé a cigány származású papok, diakónusok, szerzetesek első világtalálkozójának záródokumentumát. A találkozózt szeptember 22. és 25. között rendezték meg Rómában, az alábbi témával: Krisztussal a cigány nép szolgálatában. A Radio Vaticana tudósítása szerint a dokumentumban megfogalmazódik a főkérvés „a cigányokkal szembeni általános bizalmatlanság legyőzésére”, a társadalomtól pedig nyitottságot és lehetőségeket kér a beilleszkedésükhöz.

Becslések szerint közel 36 millió cigány él Európa, Amerika és Ázsia különböző országaiban. Mintegy százra tehető a felszentelt cigányok száma: köztük legalább 20 indiai és 10 magyarországi pap van.

BEZÁRULT A JUBILEUMI ÉV SÁROSPATAKON

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia által Árpád-házi Szent Erzsébet születésének 800. évfordulója alkalmából meghirdetett jubileumi évet Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek ünnepélyes szentmisével zárta le november 18-án Sárospatakon, Szent Erzsébet szülővárosában. A bíborossal koncelebrált Juliusz Janusz érsek, apostoli nuncius, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia több tagja, valamint Tempfli József nagyváradai megyéspüspök. A szertartáson jelen volt Mádl Ferenc volt köztársasági elnök, Szili Katalin, az Országgyűlés elnöke, Lomnici Zoltán, a Legfelsőbb Bíróság elnöke, Harrach Péter, az Országgyűlés alelnöke, Csepregi András, az Oktatási Minisztérium egyházi kapcsolatok titkárságának vezetője és számos lovagrend képviselője.

A szentmise elején Hőrsik Richárd sárospataki polgármester, majd TERNYÁK Csaba egri érsek köszöntötte a megjelent vendégeket, valamint a templomot zsúfolásig megtöltő híveket. Ezt követően Juliusz Janusz érsek, apostoli nuncius bejelentette, hogy az Isteniszületi és Szentségi Kongregáció *basilica minor* rangra emelte a sárospataki templomot.

Szentbeszédében Erdő Péter bíboros felidézte a jubileumi év főbb eseményeit: országszerte és határainkon túl is szobrokat állítottak és képeket szenteltek, tudományos konferenciákat, záródoklatokat, koncerteket szerveztek, reprezentatív kiadványok jelentek meg az Árpád-házi szent tiszteletére, illetve számos közterület, utca vette fel a nevét. XVI. Benedek pápa mindezen események koronájaként idén júliusban ünnepélyes levelében Szent Erzsébet életművét és tanúságtételét méltatta az európai püspöki konferenciák figyelmébe ajánlva a magyar szent példáját – mondotta a bíboros, aki Szent Erzsébet példájának lényegét abban foglalta össze, hogy „Isten feltétel nélkül, mindennél jobban szeretete, számára Isten nem elvont gondolat volt, hanem élő személy, akinek akaratát és szeretetét utolsó leheletéig követni akarta”. Erzsébet idősrésztelenségének, napjaink emberére gyakorolt hatásának okát a főpásztor abban látja, hogy mai világunkban, amikor „fogyatkoznak a barát-ságok, egyre többen félnek házasságot kötni, gyermeket világra hozni, sokan nem látják a határt a virtuális és a tényleges valóság között”, ezért van szükségünk „arra az egyszerűségre, amely Szent Erzsébetet Istenhez és a világhoz kötötte”.

Jócslekedeteinkben mindig Isten képét kell tükröznünk, hiszen arra kaptunk meghívást, hogy „életünk az ő szeretetének ajándéka legyen a világ felé”. Az ajándékozó ember, kivált a rászoruló embertársaknak az emberhez méltó élet-höz szükséges javakat, élelmet, tudást, nevelést, betegségben kezelést és ápolást, elesettségben gondozást megadó ember Isten képét ragyogtatja fel a világ előtt. Ebben egyszerű Erzsébet élet-szentsége – fejezte be beszédét Magyarország primása.

Szentmise után az ünnepség zenei szolgálatát ellátó Mátýs-templom Ének- és Zenekara Vavrinecz Mór Te Deum című művét adta elő Tardy László karnagy vezényletével. Ezután került sor a Szent Erzsébet rózsája-díj átadására. A díjat – mint ismeretes – a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia a Római Katolikus Egyházi Szeretetszolgálat kezdeményezésére 1999-ben alapította az irgalmasság és a szolgáló szeretet erényeinek elismerésére, és a díjazott személyek példájának felmutatására. Az idei kitüntetett Mádl Dalma asszony, a Katolikus Karitászszolgálati nagykövete. A kitüntetést Erdő Péter bíboros adta át.

Az ünnepség helyszíne, a sárospataki templom mostantól bazilika

Ezt követően Seregély István ny. egri érsek, a Szent Erzsébet Emlékbizottság elnöke mondott beszédet, áttekintve a jubileumi év eseményeit. Mint fogalmazott, amikor 2006 őszén a Püspöki Konferencia meghirdette az emlékévet, aggodalom töltötte el, hiszen a mai magyar társadalomban érezhető a múlt század terheinek lenyomata, amely az emberek reménytelenségében, bezárkózottságában, visszahúzódságában látható. Örömmel állapította meg, hogy aggodalma alaptalan volt, mert az emberek hűsége ma is eleven Szent Erzsébethez, mi sem bizonyítja jobban, mint a rengeteg megemlékezés, záródoklat, program, amelyeket tiszteletének szenteltek. Megemlítette, hogy Magyarországon kívül számos országban megünnepelték a magyar szentet, így rangos eseménysorozatoknak adhattak otthont többek között Róma, Kassa, Eisenach, Párizs vagy Coimbra is. Az érsek köszönetét fejezte ki mindazoknak, akik a jubileumi év programjain és azok előkészítésében részt vettek.

A sárospataki templom oldalán mostantól emléktábla, Kovács István szobrászművész munkája őrzi Szent Erzsébet emlékét. A jubileumi évet lezáró ünnepség a vártemplomban hangversennyel zárult, a Mátýs-templom Ének- és Zenekarának közreműködésével.

Magyar Kurír

SZENT ERZSÉBET EMLÉKEZETE BUFFALÓBAN

Árpád-házi Szent Erzsébet születésének 800. évében örömteli eseményekről számoltak be országban belül és kívül. A New York államban lévő Buffalo városban a helyi püspökség döntése nyomán bezárt ebben az évben a két magyar templom, a Szent István és a Szent Erzsébet. A második templom közösségét az egyházmegye olyan plébániával kapcsolta össze, ahol a plébános egy idő után megtiltotta a magyar nyelvű szentmisét. A családított hívek új misézési lehetőséget kerestek és találtak. Az idős Juhász László jezsuita atya szívesen vállalta a heti misézést. A helyi püspök áldását adta a magyar közösségre, és örömmel elfogadta a mostani megoldást.

Október 19-én Kiss G. Barnabás ferences atya találkozott Buffalo püspökével, aki szíven viseli a magyarok sorsát és jövőjét. Hasznos volt a találkozó a magyar hívek szolgálata és jövője érdekében. Azon a napon lelkigyakorlat is kezdődött P. Barnabás vezetésével, Szent Erzsébet jubileumi éve kapcsán. Október 22-én, vasárnap délelőtti ünnepi szentmisében emlékeztek meg Szent Erzsébet karitatív szeretetéről és példájáról, majd a szentmise alatt Juhász atya jelenlétében Barnabás atya megáldotta az

új Szent Erzsébet-ikont, amely Magyarországon készült. A szentmise alatt az új magyar zászló szentelésére is sort került. Az USA-beli magyar jövő egyre inkább nehézkes gondjai között szép és felejthetetlen nap volt az ünnep. Tamoga Éva lelkes szervezésének köszönhető, hogy Buffalo városban a magyar közösség hette anyanyelvén imádkozik és énekel.

A szép őszi vasárnap délutánján megemlékezés is volt a Magyar Házban 1956 kapcsán. A felemelő ünnepség közönsége tanúja lehetett, hogy a fiatal cserkészek büszkén vállalják hazánk múltját és jelenét. A megemlékezés szónoka Kiss G. Barnabás OFM volt. A műsor végén a jelenlévők megtekinthették a „Megszentelt ünnep” című dokumentumfilmet az elmúlt évi október 23-i rendőri brutálitásról. Döbbenet, könny és csend... az emlékezők és emlékeztetők körében. Vajon ki felel mindezért?

Érdelem átgondolni, hogy Árpád-házi Szent Erzsébet éve mennyi örömet és Isten akaratában való beletörődést, új elhatározást, lelkesedést és áldást okozott. A ferences bűnbánó, a kivettségben is Te Deumot éneklő és a magyarokért közbenjáró Szent oltalmazza Buffaló és környéke magyarságát!

K. G. B.

SZENT ERZSÉBET EMLÉKÉVE FRANCIAORSZÁGBAN

Franciaországban is megemlékeztek a nyolcszáz évvel született Árpád-házi Szent Erzsébetéről, az ottani vallási és kulturális programsorozat részeként november 6-án Párizsban emlékkiállítás nyílt a magyar szentről elnevezett katolikus templomban. Az emlékévet lezárásának kiemelkedő eseménye volt az a november 18-i szentmise, melyet André Ving-Trois, Párizs érseke mutatott be a szent emlékére a párizsi Notre-Dame-ban.

Szent Erzsébet neve hazánk mellett leginkább a németországi Tübingiához köthető, de Franciaországban is jelentős tisztelet övezi, mivel apja, II. András anyai ágon francia származású volt. A jótékony Erzsébet a franciaországi Cambrait arany- és ezüstadománnyal is segítette, hogy a város katedrálisában – másfél évszázaddal korábban – a kalandos magyarok okozta pusztítást helyrehozza. Hálából de Fontaine cambrai püs-

pök a halott hercegnő szívét a székesegyházba vitte, az 1235-ös szentéavatásig ott őrizték. A szívereklje egy darabját ma is rejti a székesegyház főoltára.

A Franciaországban Magyarországi Szent Erzsébetként ismert királylány emlékének szentelt év májusban éppen Cambraiban vette kezdetét, majd kulturális programsorozattal zárult a fővárosban, amelyen a Máltai Lovagrend, a párizsi metyen, a kínai és a magyar katolikus misszió, illetve kulturális intézetek működtek közre.

Szent Erzsébet, európai hercegnő címmel november 10-én a párizsi III. kerületi polgármesteri hivatal dísztermében egész napos konferenciát tartottak, amely a magyar királylány ferences ihlettségével és spiritualitásával foglalkozott. A párizsi Szent Erzsébet-templomban több koncerttel egybekötött misét is szenteltek a magyar királylány emlékének. □

NÉMETORSZÁGI MAGYAR HÍVEK ZARÁNDOKLATA

Kis nemzetűi zarándoknapra került sor Marburgban október 20-án, ahol négy németországi magyar katolikus lelkesedés hívei gyűltek össze Szent Erzsébet siránál. A frankfurti, a stuttgarteri, az esseni és kölni hívek három irányból közelítették meg Marburg városát, mely város egész évben jubileumi megemlékezések színhelye az Árpád-ház neves sarja születésének 800. évfordulója kapcsán.

Közös ünnepségünk szakszerű vezetéssel indult abban a csodaszép gótikus templomban, ahová hajdanán szentünköt temették. Megtekinttük a templom neves műkincsemekeit, megilletődve álltunk meg azon a helyen, ahová rövid 23 éves áldozatos tevékenység után az Úr lábainál megpihent a felebarátii szeretet nagy szentje.

Délben ökumenikus ünnepi istentisztelettel emlékeztünk meg Szent Erzsébetéről, akinek erényes életét évszázadok óta csodálja a keresztény világ. A három magyar lelkes mellett együtt imádkozott és ígét hirdetett német nyelven Karl Josef Gruber helyi evangélikus lelkes is. Több mint másfélszáz magyar ajkán, imádságos lélekkel és különös ünnepélyességgel csendült fel az „Isten, hazánkért térdelünk

elődbe” kezdetű egyházi énekünk. Jó volt tudatosítani és átérzeni ott a szent helyen az ima és ének segítségével, hogy Erzsébet személyében egy olyan európai szentet csodálhatunk és főleg követhetünk, aki bár távol hazájától, de hitellessen, be-szélte a szegények iránti hősies szeretet nyelvét, azt a nyelvet, amely minden nemzet szívéhez szól, s amelyet minden nép megért.” (Erdő Péter)

A közös ima után baráti találkozó következett, ahol a frankfurti közösség hívei nagyszerűen bizonyították, hogy a vendégszeretet nemcsak kimondott szó, hanem megélt tett is tud lenni. Így a modern zarándokoknak lehetőségük volt félfrissülni, megpihenni, egymás társaságának örülni, ismerkedni.

Mindezek után két német nyelvű előadás következett Horváth J. Tamás és Cseri Gyula jóvoltából. A műsort a pécsi Székiálto együttes zenés összeállításával zárta. A délutáni folyamán lehetőség adódott egy kis városnézésre is és egy szép, Szent Erzsébet tiszteletére rendezett kiállítás megtekintésére a Landgrafenschloßban.

E sorok krónikása hívei nevében is halásan köszöni Takács atyának és közössége tagjainak az ünnepség nagyszerű előkészítését és szervezését.

Lukács József, Köln

Több mint másfélszáz ajkon csendült fel az „Isten, hazánkért...”

Gyermekeknek

JÉZUSRA VÁRVA

Mindenszentek után egyre rövidebbek lesznek a nappalok, korán besötéteedik. András-nappal kezdődik az advent, a várakozás időszaka. A hittanórán István atya évről évre valami új dologgal lepi meg a gyerekeket. Fenyőágból elkészül az adventi koszorú a négy gyertyával, fénnyé hétről hétre betölti a tantermet. Nemcsak a csodálkozó szemek ragyognak fényesebben, de a szívekbe is melegség árad. A gyerekek ebben az évben nevéket kis papírlapokra írták, és mindenki kihúzott magának egy nevet. Így ment ez minden nap. Meglepetést készítettek, örömet szereztek annak, akinek a nevének kihúzták. Még akkor is, ha pont olyan gyerek került sorra, akit nem nagyon szívteltek. És mivel advent a titkok és meglepetések ideje, mindennek észrevétlenül kellett történnie. Ettől kezdve a gyerekek minden napja meglepetés volt, táskájukban, kabátzsebükben mindig találtak valami apróságot: matricát, rágó-

gumit, bélyeget, egy szem cukrot, mandarint. Így értették meg, hogy advent az öröm és örömszerzés ideje. Ilyenkor a családban is nagy a készülődés. Vendégre várunk, és Jézus vár ránk. Édesapa karácsonyi történeteket olvas fel, anyuka finom almát, gesztenyét süt. Előkerülnek a társasjátékok, jókedvtől hangos a ház. Szorgalmas kezek készítik a finom süteményeket. A gyerekek borítékban gyűjtik a fehér szívecskéket a jócselekedet jelképét, melyek majd díszként kerülnek a karácsonyfára. A rossz cselekedetekért fekete szív jár, melyet karácsony este elégetnek, emlékezve arra, hogy Jézus megszületett és elveszi bűneinket.

Kívánom, hogy számotokra is sok meglepetést, újdonságot hozzon az advent és szíveteket a szent karácsony meleg szeretete töltse be.

Kellemes ünnepeket és tartalmas téli vakációt kíván:

Judit néni

Fiataloknak

KARÁCSONYI BÉKE

Aki szereti olvasni az ókor történetét, előbb-utóbb találkozni fog egy kisázsiai romváros nevével: Priéne. Ez a hajdani település arról lett híres, hogy a régészek a város feltárása közben egy kőbe vésett írást találtak: „Ez a nap új arcot adott a világnak. Elvesztettek lettünk volna, ha az ő születésével nem jött volna el az üdvösség korszaka. Vége a múlté az az idő, amikor szétgyeltük és bántuk, hogy megszületünk... Beteljesedett a népek kívánsága. Lehetetlen, hogy nála nagyobb jöjjön, hiszen az ő neve üdvösség, béke és új idők kezdete...”

A régészek szerint, ez az írás korábbi, mint az újszövetségi Szentírás könyvei, Dicsőimnusz a római császárnak, Augustuszusznak...

Minden szem Rómára tekint, mert csak onnan várhatnak, remélhetnek békét az alattvalók...

Betlehemre nem figyel senki. A kietlen, fagyos istállóban megszülető Gyermekre sem figyel fel senki. Ez az ismeretlen újszülött nem lehetett vetélytársa a Rómából

kisugárzó hatalomnak, amely látszólag mindent megad, békét, rendet, biztonságot és üdvösséget. Ő, a Gyermeke, már anyjának méhében ki volt szolgáltatva ennek a hatalomnak... Augustus parancsára indulnak szülei, József és Mária Nazáretből Dávid városába, Betlehembe születésének helyére. Népszámlálás van...

Az istálló, a széna-szalma, az állatok még nem sejtették semmit... De lassan derengeni kezd, növekszik a fény, csillog fut át az égen, pásztorok, messi földről bölcsek-királyok érkeznek.

Mind békéről, üdvösségről beszélnek. Valami egészen új, más fajta békéről, amit sem a császár, sem más földi hatalmasság nem adhat csak Ő...

Augustus tetteit már rég a múlt homálya fedi. Az ő álmok békéje nem hozott semmit. Se nyugalmat, se rendet, sem üdvösséget... Jézus békéje azonban átalakította ezt a világot. Széldí hatalommal, a szeretet mindent átható erejével hódít, tanít és üdvözít.

Pál atya

IMASZÁNDÉKOK

(Folytatás a 2. oldalról)

II.

Missziós: Hogy Isten Fiának megtestesülése, amelyet karácsonyok az Egyház ünnepélyesen megül, segítse az ázsiai világrész népeit abban, hogy Jézusban elismerjék Isten küldöttjét, a világ egyetlen Üdvözítőjét.

Földünk legnépesebb kontinense soknemzetiségű, sokvallású és sok kulturájú helyzetben él; sokoldalú gazdagságát el-képesztő arányok és összefüggések jellemzik (Kína és Irak, Oroszország és Perzsa, India és Arábia...). Mindehhez hozzájön, hogy a kereszténységet a világrész életében gyakran idegen elemnek tekintik és élük meg.

Néhány évvel ezelőtt az Ázsiával foglalkozó püspöki szinódus Jézus egy mondatát választotta bibliai hivatkozásként: „Azért jöttem, hogy életük legyen, és bőségben legyen.” (Jn 10,10) Ilyen szempontból az a tény, hogy Ázsiában sokan vannak a fiatalok, optimizmusra ad okot a jövőjü illetően (a fiatalok készen állnak arra, hogy teljesen egy ügynek szenteljék magukat), ugyanakkor kihívás is a jelenre (a megvalósulatlan álmok csodálatát keltenek, és szélsőséges ideológiákra tesznek fogékonyt). Pedig Ázsiának békére is égető szüksége lenne, hiszen számszerűen a megfélemlítés zavarja és pusztítja a közösségi életet.

Karácsonyt az ázsiai országokban szintén nagyon megünneplik – az Észak-Amerikából importált elemekkel: ragyogó kiváltság, pazarló vásárlás, harsogó karácsonyi dallamok. Imáink egyik fő szándéka az legyen, hogy a hiteles keresztények mélyebb bocsássák a karácsony gyökereit: a megtestesülést űk eltöltő misztériuma, krisztusi szeretetszolgálat, megértő és áldozatos békekeresés, készség a vértanúságra is.

Meglepi és bátorító kiindulási és összehasonlítási pont lehet a következő: az első pünkösd napján Krisztus Szentlelke tizenkét apostolt és egy kis csoport már tanítványt indított el az akkor ismert világ evangelizálására. Nos, emel az aránynál nem rosszabb a derék ázsiai keresztények létszáma Ázsia többmillióssá válásához viszonyítva. Nagy Ferenc SJ

A karácsonyfa énekel

Ha szűk szoba: hadd legyen szűk szoba.
A szűk szobában is terem öröm,
Gyül apró gyertya ínség idején,
Oh csak ne legyen sorsom bús közöny,
Oh csak legyen a fény forrása én,
Apró gyermekek bálványozott jája,
Én az idegen, én a jövendőny,
Égő fenyője, égő áldozat,
Akit az Isten ősi otthonából
Emberek örömeire elhozat.
Csak rajzoldójék mélabús árnyékomból
Imbolyogjon a szűk szobák falán,
Mindégy, hogy mi lesz velem azután.
Reményik Sándor (1890–1941)

ÜZENET A MÁNAK

Decemberben korán ráborul a ködös esti fátyol a zúzmarától fehér fákra, és az ólomszürke ég egyhangú csendjét csak egy-egy károgyva keringő varjúcsapat törí meg. Ez a monoton csendes szürkeség valami várakozást hordoz magában, s az emberek várják a karácsony érkezését. A karácsony a kicsinyek számára várakozással teli izgalmat jelent, míg az idősebbek lelkében számtalan régi emléket idéz fel. Ez az ünnep évszázadok óta az emberiség legkedveltebb ünnepévé vált, amelyet a néphagyomány szebbnél szebb legendákkal övezett körül. Öröm és reménység ünnepé, mint minden születés, amit Mecs László így fejez ki: „Nem Messias-e minden újszülött?”

Így érthető, hogy a legnagyobb ünnep a valódi Messias születésének ünnepé.

Valamikor Magyarországon a városokra és a falvakra karácsony estéjén ráborult a csend és a béke. Az utcák elnéptelenedtek, mindenki otthonába sietett és készült a szenteste megünnepelésére. A falvakban betlehemesek jártak házról házra és kántálták a Kisjézus születését. A gyerekeket sétálni küldték, míg a szülők a karácsonyfát díszítették, és aláírták az ajándékokat. A gyerekek megérkezve a kulcsukon át próbálták meglesni az angyalokat, de angyalt legfeljebb édesanyjuk képében láthattak.

Karácsonyfagyújtásra összegyűlt az egész család és felhangzott mindannyiuk ajkán a „Mennyből az angyal”. Mi gyermekek alig vártuk, hogy az ajándékokra vethessük magunkat, a felnőttek szemében pedig örömkönyvek csillogtak.

Éjfél tájban megélnék az elnéptelenedett utcák. Az emberek éjféle misére mentek az újszülött kisedet köszönteni, aki a szegénységet választotta, akinek csak istálló jutott hajlékuk. A Szent Család kitaszított, hajléktalan helyzetét azon az első karácsony éjszakán csak azok tudják átérteni, akik maguk is talán éppen karácsony éjszakáján hontalanul botorkálnak.

Valamikor Nyugatra kerülve más karácsony képe tárult elém. A városok felöltözték ünnepi köntösüket, az utcák fényárban úsztak, feldíszített karácsonyfák, fényes kirakatok tették vonzóvá a városok kereskedőnegyedét. Ezek csalogatóan hatnak a közönségre, hogy minél több pénzt költsön el az ajándékozás legfőbb hónapjában.

Amikor először láttam ezt a decemberi kiváltságát, tündérlátványként tárult a szemem elé. Magyarországon nem voltunk ilyesmire szokva. A karácsonyesti nagy sűrűség-forgás viszont zavaróan hatott rám. Az emberek siettek megvenni még az utolsó ajándékokat meg a karácsonyi lakomához való.

A mai világban éppen az áhitattal teli csend hiányzik a karácsony ünnepléséből. Az emberek szíve üresé vált az anyagi jólét hajszolásában. Ma már a gyerekek se tudnak olyan szívből örülni a pompás játékoknak, mint mi hajdan az egyszerű, de szerető szívvel adott ajándékoknak.

Ma óriási különbségek vannak a fogyasztási társadalom hasonlóvezetőinek pazarlása és a mindenkiből kifosztottak nyomora között.

Ilyenkor karácsony táján sokan lelkiismeret-vizsgálatot tartanak, kinyitják a pénztrácajukat, és ki több, ki kevesebb pénzzel támogatja a karitatív szervezeteket, vagy elajándékozza levetett ruháit. Ezzel úgy érzik, megtették mindent, ami tőlük telt, és nyugodt lelkiismerettel járják az áruházakat, püpozzák tolokocsijukat és válogatnak a drága ajándékok között.

Valljuk be őszintén, hogy felesleges morzsáinkból adunk, mint az Evangélium gazdagjai, s kevés a kivétel, aki többet is tesz emé. Minél többünk van, relatíve annál kevesebbet adunk. A szűkebb megosztására csak a nagyon sze-

gény képes, aki saját magán is érzi a nyomor terhét, s örül annak, ha a szegényebb-bel megoszthatja a maga kevesét. Így volt ez a börtönben is, ahol kevesünkben is tudtunk adni valami csekélységet annak, akinek semmije se volt.

Kevesen gondolnak azokra, akiknek a karácsonyest nem jelent csillogó karácsonyfát, gazdagon terített asztalt, sőt talán még meleg szobát sem. Sajnos, elkényeztetett világunkban számosan vannak ilyenek. És ez sokszor a mi felelősségünkön is múlik. Hol vagyunk már attól, hogy megosszuk azt, amink van azokkal, akik rászorulnak nemcsak anyagi javakra, hanem sokszor lelkiekre is. Legalább ezen az éjszakán, amit a szeretet napjaként ünnepelek az emberek, ne lenne senki, akinek nincs mit ennie, aki fázik, aki egyedül, magára ha-

Lorenzo Lotto (1480–1556): Jézus születése – National Gallery of Art, Washington

gyatva tölti a szeretet ünnepét. Sokszor egy jó szó, egy emberi jelenlét melegsége, egy mosoly, vagy vigasztalás többet ér, mint a legszebb karácsonyi ajándék. Ha ezen az éjszakán mindenki azt érezhetné, hogy van, aki gondol rá, megosztja vele terített asztalát, akkor teljedne be valóban karácsony szelleme.

A Kisjézus születése valóban hozott valami újat a földre, a keresztény ember számára az üdvösséget. A karácsony ünnepé felett azonban, a nem keresztény emberek milliói sem tudnak közönyösen túlnézni. Ösztönösen érzik, hogy számukra is valami különlegeset jelent ez a nap. Az ő szívüket is a béke és a szeretet tölti el; talán éppen ebben rejlik a karácsony igazi misztériuma.

A mai világ jellemzője az önzés. A kímélet nélküli gazdasági harcban csak a rentabilitás és a profit számít, az ember nem. Jaj a gyengének, legyen az egyén, törzs, vagy akár egész nemzet, aki gyenge azt könyörtelenül eltapossák. Míg egyesek milliárdokkal játszanak, addig milliók egy marék rizsért gyilkolják egymást. Éhség van akkor, amikor a föld tudna enni adni lakóinak, ha a gazdasági érdekek nem akadályoznák mesterségesen a termelést.

Ma már nem a munka áll az ember szolgálatában, hanem az ember lett a munka rabja. Joggal tehetjük fel a kérdést: hová tartunk, a földi paradicsom, vagy egy minden eddiginél szörnyűbb világégés felé?

Kérdéshatárunk: van-e egyáltalán megoldás? Kétezer évvel ezelőtt, karácsony megszületett az isteni Kised, aki utat mutat a boldogulás felé. Módszerének lényege a szeretet, minden ember szeretete. Ez az üzenet száll felénk a betlehemi jászolból, s ha ennek az üzenetnek a szellemét követjük, akkor megtaláljuk a boldog jövőt.

Kosztolányi Károly, Villers lés Nancy

Floridai levél

HUSZADIK ÉVFOLYAM

Az Egyesült Államok őslakóinak folyóirata, a Native Peoples évente hatszor jelenik meg, egyre csinosabb kiállításban és mind gazdagabb anyaggal. A cikkek nem csak az észak-amerikai indiánnal foglalkoznak, de a déli kontinens őslakosságával is. A munkatársak, tanácsadók java különböző indián törzsek tagja. A 2007-ben huszadik évébe lépő magazin számaiban a keserves múlttal éppen úgy foglalkoznak, mint a jelen biztató jelenségeivel. A hétköznapi élet, a ma is rezervátumokban élők mindennapi gondoljai mellett, helyet kapnak a történelmi visszaillesztések csakúgy, mint a filmvilág és a balet, a popzene (indián) nagyságai és a világhírű „Indián piacok”, ahol a gyönyörű szöttestektől az ékszerig, használati tárgyakig, festményekig, faragásokig minden árusítanak. A hirdetések tömege mellett minden számban közölnek jellegzetes indián ételrecepteket. A decemberi számban egy kiváló háziasszony, a narrangest csoport tagja „tálal” néhány ünnepi ételt. Egyik utam alatt megálltam valahol Colorado államban, egy indián piacnál. Jól ismert, kiváló illat ütötte meg az orromat. Követve az orrszikkalozó szagot, egy „indiánkenyér” sütődéhez jutottam. S hogy itt mit találtam? Nem más, mint a mi lángosunk remek változatát!

Aki azt hinné, hogy a Native Peoples olvasótáborra kizárólag az „érdekeltek”-ből, indiánokból áll, nagyon téved. Az előfizetők között megtaláljuk a May Károly regényeiből ismert „sápadt arc” mellett, minden más „szín” képviselőjét. A két kontinens őslakóságának múlt és jelen élete iránt világszerte egyre nagyobb az érdeklődés. Nem csak a maják piramisainak nagy a vonzása, a Machu Picchu eget súroló magaslátat mind nagyobb tömegek veszik célba. Amint az utazási irodák hirdetik: A személyes élmény a legjobb út egymás megismeréséhez. És lehet ennél jobb út a népek közötti békés élet megvalósítására. A maga szerény módján ezt segíti elő a Native Peoples egyre szélesebb körű tájékoztató munkája, híven Manitú, a Nagy Szellem tanításához, amelynek alapítványe a barátság és szeretet, a szabadság és béke, a harmónia és megértés egymás közti megvalósítása.

Bitskey Ella, Sarasota

MAGYAR PAPI GYŰLÉS KANADÁBAN

Magyar papok találkoztak november 6-án az Ontario állambeli Courtland-ben. Dél előtt a courtland-i Szent László király-templomban szentmisét mutatott be Androvits Tamás montreali magyar plébános. Beszédében a feltámadás és az örök élet üzenetéről beszélt az összegyűlt lelkipásztoroknak, szerzeteseknek és magyar híveknek. Minden esztendőben itt emlékeznek meg az elhunyt lelkipásztorokról és jesusita szerzetesekről, akik hűséggel szolgálták a magyar misszióknak és plébániáknak. A délutáni gyűlést Kiss G. Barnabás OFM vezette, aki beszámolt Cserháti Ferenc püspökké szenteléséről, majd az észak-amerikai magyar pasztoráció aktuális kérdéseiről beszélt. Ismertette a Washingtonban készülő magyar kápolna tervét, majd a kanadai magyar találkozó került szóba, amelyre Cserháti Ferenc esztergom-budapesti segédpüspök is ellátogat.

A program végén a résztvevők a templom melletti temetőben együtt imádkoztak az ott nyugvó papokért és szerzetesekért.

BGK

VILÁGÖRÖKSÉG ÉS A CISZTERCIK

Svájc egyik legkisebb borvidékét, a Genfi-tó északi partján elterülő Lavaux vidékét az UNESCO a közelmúltban Kulturális Világörökségé nyilvánította. Az alkalomra az illetékes Vallis kanton vezetői látványos ünnepséget rendeztek, amelyre számos külföldi újságíró is meghívott, hadd vigyék el a boráról ismert vidék jó hírét a világba. A térségben 14 község található, amelyek lakói szinte kivétel nélkül borászatból élnek, mégpedig nem is rosszul. Az 574 hektár zöme meredek lejtő, aminek megmunkálása igencsak fáradságos. A szőlőtermelők verejtékes fáradozását mintegy kiegészíti az átlagon felüli napos időszak, valamint az a tény, hogy a tóról visszaverődő napsugár különleges zamatot biztosít a borknak. A bortermelés kezdete még a középkorra nyúlik vissza, amikor a Nyugat felől érkezett ciszterci barátok letelepedtek Lavaux-ban és messziről hozott szőlőtöveket ültettek a Genfi-tó lankáin. A bor hamarosan egyik fő bevételi forrása lett az akkor fiatalnak számító szerzetesrend La-

vaux-ba került tagjainak. Tudásukat adták a környékbeli lakosoknak is, így teljesítve egyik fő feladatukat, a tanítást. Persze nemcsak a borászat terén szereztek maguknak érdemeket a ciszterci. A hit hirdetése mellett komoly hatással volt az egyetemes kultúra az egyszerűségben szerzett tapasztalatuk. A rendet közvetlen az ezredforduló után alapította Szent Róbert, aki húsz társával a mai Dijon környékén, Citeaux-ban telepedett le egy elhagyott, zord vidékre, hogy ott, a világtól elzárkózva, könnyebben követhessék Szent Benedek szabályzatát. Szent Róbertnek egy év múlva vissza kellett térnie Molsme-be, utána Szent Alberik vette át a testvéri ség irányítását, mégpedig úgy, hogy határozott lépéseket tett önálló szerzetesrend kifejlesztésére. A ciszterci rend alapítójának tekinthető az Angliából származó Harding Szent István. Citeaux-ból hamarosan széttrajtoztak az új rend tagjai, így kerültek egyesek a Genfi-tó északi partjára, Lavaux-ba is, hogy kolostort alapítsanak és mind nagyobb számban

katolikus hitre térítsék a környék lakosságát. Hamarosan búcsújáráhely lett a Lavaux mögött emelkedő hegyen emelt kápolna, amelyre ma már csak a Mont Pelerin, azaz „Zarándokhegy” elnevezés emlékeztet. Svájc idővel a protestantizmus hatása alá került, Kálvin János Genfből terjesztette a református vallást, a ciszterci kolostorból a 14. században gazdasági épület lett, de amit a barátok örökségül hagytak, ma is jó megélhetést biztosít a környék lakosságának. A Világörökség körüli ünnepség során többen is szóba hozták egész Európa keresztény hagyományait, keresztény kulturális örökségét és némi keserűséggel állapították meg éppen a svájciak, akiknek hazája nem tartozik az Európai Unióhoz, hogy az uniós alkotmány kidolgozása során miért éppen a keresztény gyökerekre való utalás vált annyi vita forrásává, hiszen aki csak kicsit is foglalkozott a történelemmel, jól tudja, hogy a keresztény kultúra kulcsfontosságú szerepet játszott Európa szellemi-erkölcsi fejlődésében.

Vincze András

BRIT BÍBOROSOK AZ ABORTUSZRÓL

Anglia és Wales, valamint Skócia Püspöki Konferenciájának elnökei levelet tettek közzé az 1967-es brit abortusztörvény életbelépésének 40. évfordulója alkalmából.

„Nagy-Britanniában, ahol Európa egyik legliberalisabb abortusztörvénye értelmében a magzatot 24 hetes koráig, rendellenesség esetén – és bizonyos más esetekben – pedig egészen a szülés napjáig el lehet venni, évente mintegy 200.000 abortuszt végeznek, ami mindenki számára rendkívül nyugtalanító” – fogalmaz Keith O'Brien bíboros, a Skót Püspöki Konferencia elnöke és Cormac Murphy-O'Connor bíboros, Anglia és Wales Püspöki Konferenciájának elnöke.

A két főpásztor rámutat: „Az 1967-ben alkalmazott ultrahang primitív eszköz volt. Az elmúlt negyven évben a technológia rengeteget fejlődött. A mai eszközökkel összehasonlíthatatlanul többet tudunk az emberi élet méhen belüli fejlődéséről. A fejlődésbiológia egyre világosabban tárja elénk a fogantatás-kor keletkező egyedi szervezet állandó fejlődésének, növekedésének csodálatos folyamatait”.

„A nőnek joga van dönteni” jelszó tagadja a férfi szerepét a gyermekvállalásban, és figyelmen kívül hagyja, hogy sok apa szívesen vállalná az apaságot. Ha az élet és halál feletti döntést kizárólag női jogok tekintik, felelősségvállalás helyett felelősségek elhárítására ösztönözzük ezeket az apákat.”

„Az abortusz nem csupán egyéni, hanem társadalmi döntés. Ha társadalmunk az élet mellett dönt, vállalva a nehézségekbe kerülő nőt és családjuk támogatását, akkor minden apa és anya, sőt a társadalom nagy családja teljes életet élhet. Az abortusz mindenkiét elveszi a jövőt. Hisszük, hogy mind egyénileg, mind társadalmi szinten van más választásunk: engedhetjük, hogy megszűlessék az élet” – idézi a két bíboros levelet a Zenit hírügynökség.

Keith O'Brien és Cormac Murphy-O'Connor konkrét lépéseket is javasolnak a változás érdekében, többek közt azt, hogy „tisztelősen kell tartani és támogatni kell azoknak az egészségügyi dolgozóknak a döntését, akik lelkiismereti okból nem hajlandók abortuszt végezni vagy annak végrehajtásában segíteni”. Szót emelnek jobb ismeretterjesztő programok létrehozása mellett is.

„A Katolikus Egyház együttműködését ajánlja azoknak, akik a szívek és a gondolatok ilyen irányú megváltoztatásáért munkálkodnak. Imádkozzunk azért, december 6-án, egy végtelenül egyszerű forró fürdő után, orvosi segítség nélkül, egy Szent Ágoston-idezetet suttogva, deris tekintettel halt meg. Jeltelen sírba temették. A zsilavai pápa azonban kifirkasztotta nyugóhelyét. Az ő segítségével exhumálták 1965-ben. Csontjait nagy titokban, útításkájában hozta haza hűsége papja, Galambos Ferenc nagyprépost. Hám János mellett találtak számára végső nyughelyet a szatmárnémeti székesegyház kriptájában.

A kálmándi templomban Kühn Pál nagykárolyi plébános közszemlére helyezte a vértanú püspök megtépázott pástorbotját, pileolusát és mellkeresztjétől durván „megszabadított” zöld és arany szövésű bojtos zsinórját.

Varga János

SCHEFFLER JÁNOS PÜSPÖK EMLÉKEZETE

Scheffler János szatmári püspök születésének 120. évfordulójára emlékeztek, és boldogávvatásáért imádkoztak a hívek október végén Kálmádon.

A főpápot Kálmádon keresztelték meg, itt járt iskolába, itt járult szentiségekhez, itt ministrált, itt érlelődött meg benne a papi hivatás. Rómában a kánonjog doktora lett, majd Budapestén a hittudomány „királygyűrűs” doktorává avatták. Volt káplán, plébános, hittanár, székesegyházi szónok, teológiai tanár, s a kolozsvári egyetemen az egyházi jogi tanszék tanára. Kimagasló irodalmi és tudományos tevékenységéért Corvin-koszorúval tüntették ki.

1942-ben az újra egyesített Szatmári Egyházmegye püspöke, a trianoni megpróbáltatások alól felszabadult magyarországi diadalünnepe volt. Hozzáállt az egyházmegye újjászervezéséhez, amit a háború megnehezített számára. – 1945 januárjában egyházmegyéjéből sok ezer sváb származású férfit és nőt hurcoltak el kényszermunkára a Szovjetunióba. A katonai parancsnokságot az sem hatotta meg, hogy a püspök személyesen fejezte ki tiltakozását. – Nyilvánva-

ló lett előtte, hogy a kommunizmus rendszere sok gyötrelmet és szenvedést fog hozni. Erről sokat beszélt papjainak. Azzal nyugtatta őket, hogy egyszer mégis meg fog bukni, mert az ateizmus és té-

ves elveken alapszik. „Lehetséges, hogy addig közülünk némelyek elpusztulnak, de pusztulásunk... az új világot termékenyítő áldozattá válik” – mondta. A hatalommal egyre több összütközése volt, míg nem XII. Pius pápa győri püspökké nevezte ki. Ő azonban nem menekült a rá váró megpróbáltatások elől, ezért kérte a Szentatyt, hogy Szatmáron maradhasson.

A Securitate őt szemelte ki arra, hogy vezetője legyen a romániai Katolikus Egyháznak, mely pápát nem ismer. A felkérésre ennyit válaszolt: „Non possum!” (Nem tehetem!) S nem magyarizkodott. A román kormány 1948. szeptember

17-én működését felfüggesztette, 1950-ben pedig kényszerlakhelyre, Körösbányára száműzték. Itt 1952. március 11-én letartóztatták és a bukaresti fogdában folytatták kihallgatását. Arra próbálták rábírní, hogy Gyulaférváron vegye át az állami egyházmege kormányzását. „Non possum!” – válaszolta ismét. Előbb Máramaroszigeten került börtönbe, majd a zsilavai földalatti (megsemmisítő) tömlőc foglya, ahol 1952. december 6-án, egy végtelenül egyszerű forró fürdő után, orvosi segítség nélkül, egy Szent Ágoston-idezetet suttogva, deris tekintettel halt meg. Jeltelen sírba temették. A zsilavai pápa azonban kifirkasztotta nyugóhelyét. Az ő segítségével exhumálták 1965-ben. Csontjait nagy titokban, útításkájában hozta haza hűsége papja, Galambos Ferenc nagyprépost. Hám János mellett találtak számára végső nyughelyet a szatmárnémeti székesegyház kriptájában.

A kálmándi templomban Kühn Pál nagykárolyi plébános közszemlére helyezte a vértanú püspök megtépázott pástorbotját, pileolusát és mellkeresztjétől durván „megszabadított” zöld és arany szövésű bojtos zsinórját.

Varga János

Rorate

A kéklő fülhomályban
Az örökmécs ragyog,
Mosolygón álmodoznak
A barokk anyagok.

A gyertyák rendre gyúlnak,
A minisztráns gyerek,
Mint bárány a mezőben
Csenget. Az árny dereng.

Hideg kövön anyókák
Térdelnek. Ifju pap
Magasba fölmutatja
Szívesen az Urat.

Derűs hű tint malsztját
Könnyeve keresem.
Ó gyönyörű gyerekség,
Ő boldog Betelehem!

Juhász Gyula (1883–1937)

„KULÁKNAK SZÜLETTEM, EGYHÁZI FESTŐ LETTEM”

Haatzack Lukácsovits Magdolna erdélyi származású, Németországban élő festőművésznőt kérdeztük életéről, budaörsi kiállítására kapcsán.

– Nagykárolyban születtem 1933. január 8-án. Családi házuk udvarának hátsó részében működött az a képfestő műhely, amelynek – 1952-ben történt államosítása előtt – édesapám, öelötte nagyapám, még azelőtt dedapám volt a tulajdonosa.

Elemi iskoláimat Károlyban végeztem, az irtalmas nővéreknél. 1940-ben kezdtem magyar tagozaton, a négy elemi 1940 és 44 között tehát magyar időben végeztem. 1944-ben a volt megyeháza épületében működött a gimnázium, első osztályos piarista diákként ott kezdtük a tanévet, még magyar időben.

Amennyire vissza tudok emlékezni, mindig ceruza után nyúltam, és rajzoltam. Elsős koromban állami inspektor érkezett az osztályunkba. A kedves nővér a táblához hívott: Rajzolj le valakit az inspektor bácsinak. Nemes Julit választottam. Profilból vagy szemből? – kérdeztem. Összenéztek – elsős létemre ilyen kérdést tettem fel. Az elkészült rajzot egy héti nem volt szabad letörölni a tábláról.

Kicsi koromtól erős szociális érzékkel rendelkeztem, és szegény gyerekekkel barátkoztam. Amint később megtudtam, végül „egészségtelen” származásom dacára éppen annak köszönhetően vettem fel a főiskolára, hogy a szegény lányokkal barátkoztam. Ugyanis az itteni kéderszert irta rólam: Igaz, hogy Lukácsovits Magda egészségtelen származású, de mindig a szegény gyerekekkel barátkozott.

Gimnázium után egy évig nem jártam sehova. 1948-ban házuktólás volt nálunk, két teherautónyi olyan holmit, amit újnak minősítettek, elvitték tőlünk Zilahra, és az ottani pártüzletben potom áron eladták. Kulákként, szabotázs vádjával apámat öt, anyámat másfél év börtönbüntetésre ítélték. Az egész nyarat börtönben töltötték mind a ketten. Előbb Nagykárolyban, aztán Nagyváradon. Sok pénzbe került, de egy Goldstein nevű ügyvéd közreműködésével elintéződték, hogy apám büntetését egy évre csökkentették, anyámat pedig '48 késő őszén felmentették. Anyám mégis letöltött több mint egy hónapot, háromszor került haza. Apámat '49-ben engedték ki, összesen 13 hónapot „ült”. Ebben az esztendőben maradtam én odahaza.

A tanítóképzőbe az 1949–50-es tanévben irattakoztam be. 1952 tavaszi nagyvakációján jön Pali bácsi, aki már a piaristáknál is pedellus volt, és mindenki szerette. Azt mondja nekem az öreg pedellus: Rossz hírt hoztam. És mutatja a papírt, hogy kizártak az iskolából. Akkor kezdődött a nagy osztályharc, és én kulágyereknek számítottam, mert apámnak képfestőműhelye, anyámnak meg 28 hektár földje volt.

Nagybányán festészeti (képzőművészeti) liceum működött. Vida Géza volt az igazgatója, aki meggyőződéses kommunista lévén 1938-ban önkéntesként részt vett a spanyolországi háborúban. Egy volt tanítóképzős osztálytársam, Hauler Sárika, aki elég jól rajtolt, abban az évben, amikor engem kitétek az iskolából, bejutott Nagybányára, a Vida Géza által vezetett festészeti liceumba.

Sárika 1953 nyarán, nagyvakációjában felkeresett, és ezt mondta nekem: Én az ottani liceumba járok, gyere te is Nagybányára. – De engem nem vehetnek fel, mert az ország összes iskolájából kitétek – válaszoltam. Mire Sárika: Én beszéltem rólad a tanárnőknél, azt mondta, hozd el pár munkádat megmutatni.

Alkotás közben a festőművésznő

Így is tettem. Előbb egy másik meggyőződéses kommunista, Agricola Lídia nézte meg a rajzaimat, majd Vida Géza is. Két hét múlva Vida Géza személyesen írt Bukarestbe a Művészeti Bizottsághoz, és mivel nagy befolyással rendelkezett, engedélyt kapott, hogy felvehessenek. Harmadévesnek vettek fel.

A képzés négyéves lett volna, de mikor elvégeztem a harmadévet, jött egy miniszteri rendelet: megszűnt az iskola. A hatéves Képzőművészeti Főiskolára jutottam be. Végig nekem voltak a legjobb jegyeim. Harmadéves koromban Petrosényiban praktizáltunk, de vagy két hónapra hazajöttem Nagykárolyba vakációzni. Uhár Jóska, aki Nagymajtényban volt káplán, de Gilvácra is kijárt misézni, megkért, hogy készítsék terveket, és vállaljam el a gilvácsi templom festését. Elkészítettem a tervet, és festettem is Gilvácson, a rákövetkező évben a csomaközi plébános kért meg, hogy az ottani templom mennyezetét is fessek ki.

Festőként a gilvácsi és a csomaközi voltak az első templomaim, utána a Székelyföldre hívtak katolikus templomokat festeni, ahol aztán nagyon felkaptak.

Az egyetem után rajztanár lettem Vajdahunyadon. Vakációban továbbra is foglalkoztam templomfestéssel a Székelyföldön, de egy kolléga feljelentett. 1966-ban férjhez mentem. Öt év után otthagytam a tanügyet. A férjemmel mentem Gura Váire, ahol Románia a szerbekkel közösen vízi erőművet épített. Nagy munka volt, 20 évig tartott.

Származásunk miatt az akkori világban mindketten senkinek számítottunk. Jöttek a gyerekek, kislányunk 1967-ben, a fiunk 1968-ban, és közben télen-nyáron az Egyháznál tevékenykedtem. 1970-ben Kolozsvárra kerültünk, én nem vállaltam állást, templomokat festettem, mint mindig, jutányosan. 1981-ben, harmadszori kérvényezés után kaptuk meg a kitéleplüsi engedélyt. Németországban a férjem diáknus lett, engem a nyelvtanfolyam elvégzése után egy céghez alkalmaztak, templomrestaurálási munkára. A sok huzatos templom miatt idő előtti betegnyugdíjaztak.

Titokban talán ma is él bennem a félelem, amiért kuláknak születtem. Soha nem tudtam megszabadulni az ezzel járó háttérbe szorítottagságtól. Hozzájöttem, hogy én senki vagyok, alapéletérzésemé vált, hogy nekem mindenfajta nyilvánosságtól távol kell tartanom magam, nehogy felfigyeljenek a jelenlétemre. Nulla voltam, és ezt idővel annyira megszoktam, hogy már úgy éreztem, így jó nekem. Ezért – vagyis mert kuláknak születtem – lettem végül egyházi festő. □

„EGY MARÉK FÖLD A PARADICSOMBÓL”

Szentmise és koszorúzás Brüsszelben

Ünnepi szentmisével emlékeztek az 56-os forradalom áldozataira Brüsszelben, a Szent Mihály-székesegyházban október 21-én. A szentmise főcelebránsa Bolberitz Pál teológus, filozófiaprofesszor volt, akivel együtt misézett Havas István, a brüsszeli Magyar Katolikus Misszió lelkipáster. Kállay Oszkár, a brüsszeli Magyar Ház ügyvezető igazgatója, a Belgiumi Magyarok Szövetségének elnöke köszöntötte az egybegyűlteket: „Imádkozunk azért, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc vívmányai a mai nehézségekkel küzdő Magyarországon minél előbb megvalósulhassanak.”

Bolberitz Pál homíliájában kiemelte: az Isten által saját képmására, szabadnak teremtett ember édeni állapotából megmaradt ajándék a lelkiismeret, amely a történelem során gyakran nézett farkasszemet az adott helyzettel, s ha győzött, bekövetkezett a történelmi földcsuszamlás. Ilyen lelkiismereti földcsuszamlás volt 1956 is, amikor a magyar ifjúság lelkiismeretére hallgatva vállalta a tanúságtételt a rend, a humánus, a szépség, a jog, a hit és a szabadság mellett. Hitvallóként beteljesítette küldetését, míg a szabad Nyugat fontolgatott és várt. 56 lángját nem hagyhatjuk kioltani vizágyúval, gumilövedékkel, rendőrpajzsral. 56 tüzét újra meg újra fel kell

szítani, emlékezéssel, imádsággal, összefogással. „Ha nem ragaszkodunk ősi keresztény hitünkhez, megtagadjuk kötődésünket az ezeréves magyar kultúrához, mint oldott kéve, széthull nemzetünk” – hangsúlyozta a professor. „Ezért kell, bárhol élnek a magyarok, a keresztény magyar hagyományt ápolni.”

A szentmise végén Teleki Kálmán, a Brüsszeli Magyar Protestáns Egyházközség gondnoka mondott imádságot. A székesegyházból a szentmise után a résztvevők magyar zászlókkal, fállyas menetben vonultak az ismeretlen katona emlékművéhez, ahol koszorúzással, majd a magyar és az erdélyi himnusz elnéklésével zártak a megemlékezés. MK

A szentmise után a résztvevők az ismeretlen katona emlékművéhez vonultak

lelkipásztoraink, ha már a magyar szentmiséket sem látogatjuk rendszeresen?!

LEGYÜNK AZ IMÁDSÁG...

(Folytatás az 1. oldalról)

valaki magyarul imádkozik, és – tegyük hozzá – számal, addig magyarságát nem veszítette el. Ezért különös gondot kell fordítanunk rá. Bátoritanunk kell a szülőket, hogy tanítsák meg gyermekeiket (magyarul) imádkozni, imádkozzanak együtt velük, és jó példát adva, váljunk mi is, mindannyian az ima emberévé.

A Szentatyai, XVI. Benedek pápa szeptemberben, Castelgandolfóban fogadott minket, az utóbbi évben kinevezett püspököket, és így buzdított: „Püspökök, legyetek az ima emberei!” Amit nekünk mondott, az mindannyiunknak szól: Legyünk az ima emberei. Ez üdvösségünk, megmaradásunk és a magyar jövő záloga. Hiszen jól tudjuk: Ha az Úr nem építi a házat, az építők hiába fáradoznak (Zsolt 127,1–2).

b) Látogassuk a magyar szentmiséket. Szent István királyunk ugyancsak arra tanított, hogy a szentmise üdvösséget közvetítő ereje mellett, közösségformáló erővel is rendelkezik. Elrendelte az Úr napjának megszentelését: „Minden tíz fál építsen magának egy templomot...” (II. Tk. 34. cikkely), vasárnaponként a nép gyűljön össze, csak a tüzet vigyázó maradjon otthon, a papok meg tanítsák és evangelizálják őket.

A keresztény közösség mindig az oltár körül jön létre, él és növekszik. Ez a mi külföldi magyar közösségeinkre még inkább áll, mint az otthoniakra. A vasárnapi szentmisén való részvétel számunkra keresztény kötelesség, de külföldön nemzeti önanonosságunk létkérdése is. Amit II. János Pál pápa mondott az egyre inkább kisebbségbe szoruló keresztényeknek, az nekünk, külföldi magyaroknak is szól, akik ugyancsak kisebbségben és nagyvilági szörvényben élünk: „Amikor (azonban) Isten családjaként minden héten egybegyűlnek a keresztények az élet Igéjének és Kenyerének asztala körül, akkor a vasárnapi szentmise a szétszóródás ellen is felvertezi őket. Az a kitüntetett helyé válik, ahol állandóan hirdetjük és megvalósítjuk a közösséget” (NMI, 36), a mi kis magyar közösségeinket is.

Hogyan várhatjuk el, hogy külföldön is legyenek magyar egyházközségeink és

Nagyon sok keresztény számára éppen a vasárnapi szentmise jelenti az egyetlen kapcsolatot az Egyházzal. Ez így van otthon is, a Duna–Tisza táján, de még inkább az idegenben, ahol a legtöbb magyar számára egyedül a magyar szentmisén való részvétel jelenti az egyetlen kapcsolatot az Egyházzal, jelenti az egyetlen kötődést őseink hitéhez és nyelvéhez. Így nem nehéz megértenünk, hogy aki hiányzik a vasárnapi magyar szentmiséről, az előbb-utóbb elveszti hite mellett magyarságát is. A vasárnapi szentmisén persze, a lehetőségeknek megfelelően, még akkor is részt kell vennünk, ha már sehogyan sem jutunk magyar szentmiséhez, és csupán a befogadó országunk nyelvén végzett szentmisén veszünk részt. Ahol elmarad a vasárnapi szentmise, ott lassacskán Krisztus is kimarad az életünk-ből: „Amikor (azonban) a vasámap elveszti eredeti értelmét és pusztán egyszerű 'hétvége' lesz, az ember sajnos olyan szűk horizontba zárul, hogy többé már nem képes látni az 'eget'” – írja II. János Pál pápa, és a II. Vatikáni Zsinat szavaival így folytatja: „a Krisztus-hívőknek össze kell jönniük, hogy hallgatván Isten igéjét és részesedvén az Eucharisziában megemlékezzenek az Úr Jézus szenvedéséről, föltámadásáról és dicsőségéről, hálát adván Istennek, aki őket 'élő reményre szülte újjá Jézus Krisztusnak a halálából való föltámadása által'” (1Pt 1,3; vö. DD, 4–6).

4. Adventben reménységgel tekintünk a jövőbe. „Várjuk reményünk boldog beteljesülését: Nagy Istenünknek és Üdvözítőnknek, Jézus Krisztusnak dicsőséges eljövetelet” (Tit 2,13). Ennek reményében buzdítottak imádkozni, együtt ünnepeink, rendszeresebben látogatjuk a vasárnapi szentmiséket, és talán még egy kicsit jobbabb, emberségesebbek is vagyunk, mint máskor. Az Úr nevében új életet kezdünk, oltalma alá helyezve azt, Tőle várjuk a békét és az üdvösséget. Ez már advent, ez Úr-jövetel, szép új évi kezdet.

A közelgő ünnepek alkalmából ezekkel a gondolatokkal kívánok áldott, szent karácsonyi ünnepeket és Istenről megáldott, békés, boldog új esztendőt!

Nagyasszonyunk, a Boldogságos Szűz Mária, Szent István király és az összes magyar szentek közbenjárására áldjon meg benneteket a mindenható Isten, az Atya, a Fiú és a Szentlélek. □

HÍREK - ESEMÉNYEK

Sterzinsky berlini bíboros a svájci eredetű Dignitas szervezet németországi térményési kísérlete kapcsán állást foglalt a kegyes halál ellen. A főpapa szerint az intézmény működését lehetőség szerint törvényesen kellene betiltani. Egy rádióinterjúban a bíboros a keresztény erkölccsel össze nem egyeztethetőnek nevezte a szervezet szolgálatát, amely a gyógyíthatatlan betegségben szenvedőknek a halál mesterségesen előidézett gyors beálltát kínálja anyagi ellenszolgáltatásért.

•
 Mixa augsburgi püspök egy tévéinterjúban síkra szállt a mecsetek építésének engedélyezése mellett. Mint kifejtette, a németországi vallásszabadság a mohamedánoknak is szavatolja, hogy saját mecseteikben imádkozhassanak Istenhez. A püspök hozzáfűzte azonban, hogy a mohamedán-keresztény párbeszéd értelmében oda kell hatni, hogy az iszlám országokban is tegyék lehetővé keresztény templomok felépítését.

•
 Leonardo da Vinci világhírű freskóját, az Utolsó vacsorát egy olasz informatikai cég internetes oldalára vette. A digitális képekkel foglalkozó cég nagy felbontásban mutatja be a reneszánsz alkotó remekművét. A freskó egy milánói templomhoz csatlakozó kolostor ebédlőjének falát díszíti. Az olasz cég vezetője elmondta, hogy így akarják gyakorlatilag mindenki számára hozzáférhetővé tenni a mester alkotását, amelyet csak hosszas várakozás után lehet a helyszínen megtekinteni.

•
 A németországi Kelet-Frizföld Suurhusen falucskájában van a világ alighanem legferdőbb templomtornya. A 15. század derekán épült 27 és fél méter magas torony elhajlása 5,19 fokokos, ami vetekszik a világhírű pisai torony elhajlásával. Suurhusenben azt remélik, hogy hamarosan bekerülnek a Rekordok könyvébe. A torony elferdülését az okozta, hogy az alapozáshoz tölgyfátörzsöket használtak, és amikor a 20. században a talajvíz szintje alacsonyabb lett, a fátörzsök elkorhadtak. A 90-es években betonnal és acéllal töltötték ki a ferdetorny alapzatát, és így ismét használható a templom.

Vincze András

SZÁJRÓL SZÁJRA

Tanárokról, diákokról

Az 1930-as évek végén történt a következő eset:

A Műegyetem híres professzora volt abban az időben Pattantyús tanár úr – a diákok körében csak becenevén emlegették Patyí. Féltelmetesen alapos vizsgáztató volt, és így azok a késő estében értek véget. Róla szól a következő anekdota.

Egy szép nyári estén a végtelenbe nyúló vizsgáztatás után a Duna partján szolgálatát teljesítő rendőr az egyetem kerítésén kifelé mászó alakot veszt észre. Gyorsan odaszalad és rákiált:

– Hé! Maga meg mit máskál itt éjnek idején? Igazoljja magát.

A „gyanus” alak előveszi lecke-könyvét és a rend őrenek orra alá tartja.

– Szigorló műgyemtemista vagyok és Patyínál vizsgáztam. Mire vezgűntük, bezárták a kaput, és másként nem tudtam kijutni.

Miután a rendőr gondos vizsgálatnak vetette alá a lecke-könyvet, nem mulasztva el a fénykép azonosítását, útjára engedte a fiatalembert és tovább sétált a parton. Alig telt el néhány perc, és pont előtte ért földet a következő kerítésmászó. A rendőr magához inti a delikvenst, és mint az előző alkalommal tette: igazoltatja. Ő is lecke-könyvét mutatja, el-

Magyar papi gyűlés az USA-ban

Az Amerikai Magyar Katolikus Pápa Szövetsége tagjai október 24-én tartották őszi találkozójukat a New Jersey állambeli Matawanban. A máriapócsi Szűzanya szentélye ismét várta az USA-beli magyar papok keleti csoportját. Délelőtt 11 órakor koncelebrált szentmisével kezdődött a program. *Spanyi Antal* székesfehérvári megyéspüspök volt a főcelebráns, és ő szölte a megjelentekhez homíliájában. A messziről jött főpásztor atyái és testvéri szavai megerősítették a hűségben szolgáló magyar atyákat.

K. G. B.

Új stratégia a házaspárokért és a családokért

Az Európai Unió Püspöki Konferenciáinak Bizottsága „Stratégiai javaslat a házaspárokért és a családokért” címmel új dokumentumot mutatott be Brüsszelben. Célja, hogy segítse a házaspárokat és támogassa a szülőket a gyermeknevelésben. A javaslat alkotói pártolják azokat a politikai kezdeményezéseket, melyek a válások megelőzését és a békés megoldásokat tűzik ki célul a szakmai és a magánéletben.

Napjainkban Európában demográfiai összeomlással kell szembenéznünk, a megkötött házasságok több mint fele pedig válással végződik. Ezért sürgősen megoldást kell találni a válságban lévő pároknak. „Európa érdeke, hogy nők és férfiak stabil és felelősségteljes kapcsolatban éljenek, amely a házasság szentségében teljesedik ki” – idézi a dokumentumot a Radio Vaticana.

A modern társadalom új szempontokat és dinamizmust tár elének, melyek nem feltétlenül negatívak, de meg kell tanulunk kezelni őket. Az európai államoknak támogatniuk kell a nyugdíjasokat és azokat a szülőket, akik kisgyermekükkel otthon maradnak.

A dokumentum javasolja, hogy a szülők figyeljenek arra, gyermekeik milyen mértékben és céllal használják az Internetet és a mobiltelefont, illetve fogyasztanak-e kábítószert és alkoholt – írja a Radio Vaticana.

MK

ÚJ ESZTERGOM-BUDAPESTI SEGÉDPÜSPÖK

Székely János biblikus professzort, az Esztergomi Hittudományi Főiskola rektorát november 14-én a Szentatya kinevezte az Esztergom-Buda-pesti Főegyházmegye segédpüspökévé, és a febianai címzetes püspöki címet adományozta neki. Püspökké szentelésére várhatóan január 5-én kerül sor Esztergomban.

Székely János 1964. június 7-én született Budapesten. 1991. március 2-án szentelték pappá. 1991 és 1993 között káplán Érsekudvaron. 1993-tól 1996-ig a római Biblikus Intézetben folytatta tanulmányait, ahol licenciatust

szerezett. 1996-tól 1998-ig a Budapest-Erzsébetvárosi plébánia káplánja, 1998-tól 2001-ig a Budapest-Széplalom plébánia plébánosa. 2001-től 2005-ig a budapesti Központi Papnevelő Intézet spirituális. 1997-től a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának docense. 2005-től 2006-ig a budapesti Örökimádás-templom templomigazgatója. 2006-tól az Esztergomi Hittudományi Főiskola tanára és rektora, emellett plébános az esztergomi Szent Anna plébánián. 2007. augusztus 1-jétől a Társadalmi-Oktatási-Kulturális Szektor vezető püspöki helyőre.

MINDSZENTY-KÉPPEL GAZDAGODOTT A KÖLNI KÖZÖSSÉG

Nevezetes szentmisére és ünnepségre gyűltek október 14-én össze a kölni egyházközség hívei. Az Apostolok-templomának hatalmas orgonája és a fiatalok gitárján kísért éneke méltó keret adott a liturgiának, amelynek keretében egy kisgyerek keresztelése és megemlékezés történt az 1956-os forradalom eseteinek emlékére. Lukács József homíliájában kézenfekvő gondolatot bontott ki az évközi 28. vasárnap evangéliuma alapján. Az egyedüli szamaritánus háljáról szólt, a másik kilenc meggyógyult leprással elentében, hogy a hála nem csak a jólneveltség kérdése, hanem keresztényi kötelesség is. Mégpedig Isten felé, akinek teremtesünek köszönhetjük, s aki új piciny híveket vonz szüleiken keresztül magához és történelmi időkben hősöket ad példaképül a közösségnek.

A hívek ezután a Mindszenty Magyar Házban gyülekeztek, amely immáron 40 éve központja a Kölni Főegyházmegye katolikus magyarságának. A ház a német katolikus egyházi vezetés jóvoltából otthon nyújt azoknak, akik anyanyelvükön szeretnének lelkipásztori gondozásban részesülni, s akik magyarságukban mélyülni kívánnak a kulturális események során is. Ezen tradíciót folytatva került sor a Mindszenty-emlékhely koszorúzására és az 56-os hősök keresztjénél egy nemzeti színű virágszokor elhelyezésére, amely az utódok hálijának és nagyra-becsülésének kifejezése volt. Plébánosunk beszédében emlékeztetett azokra a drámai napokra, amelyeket a magyar néppel Mindszenty bíboros október 28. és november 4. között átélt. Szabadulását megelőző börtönnapjai, majd október 30-i kiszabadítása, rövid, de határozott közéleti fellépése, később sajnálatos menedéke az amerikai követésen bizonyítékai higgadságának, főpapoz és államférfihoz méltó magatartásának.

A beszéd záró gondolata Lenárd Ödön piarista tanárt idézte, aki a legtöbbször szenvedett a szörnyű megtorlás során: „az igazi keresztény szellemű ellenállás nem az ellenfél állásainak rombolásából áll, amely kétségkívül látványosabb és az azonnalra szól, hanem csendes, alig érezhető, viszont a távoli jövő igazi gyökere”.

A nagyszámú közönség meleg tapsal fejezte ki köszönetét Simon M. Veronika nagylelkű ajándékaért, a szép Mindszenty-képet, amely az előadóterem diszhelyére került. Az 50×70 cm méretű olajkép a bíborost összekulcsolt kézzel, imája közben ábrázolja. A művész sokszorososan kitüntetett életútra tekinthet vissza: 10 ország 150 köztársaságában mintegy 300 általa festett portré található. Eddig 300 egyéni kiállítása volt 9 országban. Könyvillusztrációi is 100-as nagyszámrendben találhatók. Témái a portrékon kívül csendéletek, életképek, a természet és meditatív gondolatok. Lirai

realista, a természetelvű festészeti stílust követi, olajjal, pasztellel, homokkővel és akrillal dolgozik.

Ünnepélyes keret között nyitották meg a „Varázslatos Magyarország” című tárlatot, amelyen többek között részt vettek Magyarországról a Cserkesz Szövetség székesfehérvári csoportjának parancsnokai és a Máltai Szeretetszolgálat német és magyar képviselői.

Az est folyamán további eszmecsere a családias és bensőséges állófogadás adta a lehetőséget, amely kellemesen kekkítette az emlékezetes délutánt.

Szathmáry Csaba

PERJELSÉG LETT A RENDHÁZ

A Magyar Bencés Kongregáció általános káptalanjának döntése alapján Várszegi Asztrik püspök, pannonhalmi főpápa október 25-én, Pannonhalmi Szent Mór ünnepén a Győri Bencés Rendházat függő perjelségi rangra emelte. A Szent Mór Bencés Perjelség létrehozásáról szóló határozatát a főpápa ünnepi szentmise keretében adta át Győrött Horváth Dori Tamásnak, aki a nap-tól perjele a győri bencés közösségnek.

Homíliájában a főpápa így buzdította a Szent Mór Bencés Perjelség közösséget: „Szent Mór, a kezdet és a remény fiatal szentje kísérjen benneteket a most elkezdett úton! Segítsen benneteket ahhoz a tűzhöz, amelyet Jézus Evangéliuma jelent az emberiségnek, adjon nektek erőt ahhoz, hogy Jézus szellemében egymást és a rátok bízott keresztény ifjúságot áldozatos szeretettel tudjátok szolgálni, oktanni és nevelni.”

Rábai László

Jelenleg a képen látható három magyar pap dolgozik Ausztráliában. Balról jobbra: Bakos István (Sydney), Horváth László (Adelaide) és Pető Gábor (Melbourne). A legutóbb magyar katolikus Sydney-ben él, ezt követi a melbourne-i magyar közösség, és végül az adelaide-i. Élnek magyarok más városokban is, de jóval kisebb létszámban. A három legnagyobb városban minden vasárnap van legalább egy magyar nyelvű szentmise. P. G.

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkészek telefonszámait és címét, ahol érdeklődni lehet magyar nyelvű szentmise helye és ideje után. Megtekinthető még az MKPK honlapján is: <http://www.katolikus.hu>

ANGLIA:

London: Virágh József főlelkész, Hungarian R.C. Chaplaincy, 62 Little Ealing Lane, Ealing, GB-London, W5 4EA, Tel./Fax: 0044-20/88566-0271. E-Mail: hungarian.chaplaincy@btinternet.com
Miséző helyek: London, South Croydon, Reading, Bristol, Luton, Brighton-Hove.

ÉSZAK-ANGLIA:

Érdeklődni: Ft. Fülöp Menyhért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, Tel./Fax: 0044-(0)1706/64 59 37. Miséző helyek: **Rochdale**, Wolverhampton, Bradford, Luton, Brighton-Hove.

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Simon Ferenc esperes, főlelkész, Wiener Ungarische Kath. Gemeinde, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, Tel.: 0043-1/526 49 72; Fax: 0043-1/526 49 72 25. Miséző helyek: Bécs-újhely (Familien-Kirche); Bécs, vasárnaponként 11.00-kor, Deutschordenskirche, Singerstr. 7. E-Mail: bmke@katolikus.at <http://www.katolikus.at>

Pázmány, Msgr. Dr. Csordás Eörs rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmanngasse 14, Tel.: 0043-1/317 3656.

Burgenland/Alsóőr: P. Keresztfalvi Péter OSB, Kath. Pfarramt, A-7501 Unterwart 226, Tel.: 0043-3352/34108. E-Mail: Keresztfalvi@freemail.hu
Miséző helyek: Alsóőr, vasárnaponként 9.45-kor, Felsőőr, vasárnaponként 10.45-kor.

Grác: Ft. Fodor János lelkész, Ugri Mihály gondnok, Tel.: 0043-316/68 35 08; szentmise vasárnaponként 10.00-kor a Welsche-Kirche-ben, Griesplatz 30. sz.

Innsbruck: Dr. Magda Szilveszter diakónus, Tel.: 0043-512/204 103. Szentmise minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3.

Linz: Ft. Szabó Ernő, Ungarnseelsorgezentrum d. Diözese Linz, Petrinumstr. 12, Haus 7, A-4040 Linz, Tel.: 0043-732/736581-4492 (iroda), -4493 (lakás), -4494 (Fax), E-Mail: ernest.szabo@diocese-linz.at
Miséző helyek: Linz, Wels.

Klagenfurt: Ft. Simon Attila káplán, Tel.: 0043-676/877 27 345, E-Mail: simonattil@freemail.hu
Szentmise minden hónap 4. vasárnapján 12.00-kor a Kapuziner Kirche-ben, Waaggasse 15, A-9020 Kapuziner.

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, 3. szombat 17.00-kor az Orsolyita-zárdában, Aigner Str. 135. Érdeklődni: Schwarz Mária, Tel.: 0043-662/820 139.

BELGIUM

Brüsszel: P. Havas István Sch.P., Mission Catholique Hongroise, Rue del'Arbre Béni 123, B-1050 Bruxelles/XL, Tel.: 0032-2/64 96 188.

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Amouñier Hongrois, Rue des Anglais 33, B-4000 Liège, Tel.: 0032-4/22 33 910; Fax: 0032-4/22 11 09.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor, augusztus kivéve. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, Tel./fax: 0033-1/42 086170.

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 302, Avenue Jean Jaures, F-69007 Lyon, Tel.: 0033-4/78 501636

NÉMETORSZÁG

Augsburg-i Egyházmegye: Miséző helyek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempton. Érdeklődni: Ft. Türos Deszö plébános, Ungarische Kath. Mission, Zirbelstr. 23, D-86154 Augsburg, Tel.: 0049-821/41 90 25 30 vagy 0049-170/77 18 529.

Bamberg-Eichstätt-Regensburg-i Egyházmegye nürnbergi székhellyel: Miséző helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landsbut, Nürnberg, Regensburg. Érdeklődni: Ft. Berecki Béla, Ungarische Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schweig, Tel.: 0049-911/507 57 96.

Essen-i Egyházmegye: Miséző helyek: Duisburg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Fraizkaner Str. 69a, D-45139 Essen, Tel.: 0049-201/28 47 40 vagy Kölnben: 0049-221/23 8060.

Freiburg-Trier-Speyer-i Egyházmegyék Karlsruhe-i székhellyel: Miséző helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Heidelberg, Baden Baden. Erd.: Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katholische Mission, Elbinger Str. 2/A, D-76139 Karlsruhe. Tel./Fax: 0049-721/687215.

Berlin-i és Hamburg-i Főegyházmegye, Hildesheim-i és Osnabrück-i Egyházmegye: Miséző helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Erd. Hamburgban: Ft. Rasztovsz Pál, Ungarische Katholische Mission, Holzdam 20, D-20099 Hamburg, Tel.: 0049-40/25 077 83.

Köln-i Főegyházmegye és Aachen: Miséző helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Theiboldgasse 96, D-50676 Köln. E-Mail: ungarnzentrum@netcologne.de Tel.: 0049-221/238060. Fax: 0049-221/ 232120; <http://www.Ungarnzentrum.de>

HIRDETÉSEK

Költöztetés és áruszállítás Magyarországra is, egy nemzetközi költöztető vállalat keresztlül, elfogadható áron. T.: 0049-(0)7034/270-342.

Magyar ingatlanok közvetítése. T.: 0036-30/66-76-455.

Gondozást, háztartásvezetést vállalko gyakorlattal, közepes német nyelvtudással. Tel.: 0036-30/636-3013.

Idősek ápolását, házvezetését vállalja 24 órában empátiával bíró, leinformálható, németül is beszélő magyar hölgy. T.: 0176/54-52-81-20.

Eladó Vörsön, Keszthely közelében, 2 db. közművesített építési telek, össz. 6.000 m². T.: 0033-237/462 802, E-mail: agnesterek@aol.com

Csinos, határozott, sportos 50-es évű hölgyként komoly szándékkal lelkem felét keresem. Jellege: „árierember”.

44 éves hölgy, ápolást, idősök/gyerekek gondozását, házvezetést vállal. T.: 0151/14 42 65 23.

EUROPÁI NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (misziókkkal) rendezni! Csak a kiadóhivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az „ÉLETÜNK” müncheni postabank számára befizetni. A szerkesztőség

Limburg-Fulda-Mainz-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Miséző helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Gießen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. Telefon: 0049-69/24 79 50 21. www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

München-Freising-i Főegyházmegye: Miséző helyek: München, Rosenheim, Erding. Érdeklődni: Ft. Merka János, Magyar Katolikus Misszió – Ungarischsprachige Katholische Mission, Oberföhlinger Str. 40, D-81925 München. Tel.: 0049-89/982637, 982638. Fax: 0049-89/985419. E-Mail: info@ungarische-mission.de; www.ungarische-mission.de

Münster-Paderborn-Osnabrück-i Egyházmegye: Miséző helyek: Hagen, Minden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund, Neukirchen-Vluy. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelhof 24, D-48157 Münster-Handorf. Tel./Fax: 0049-251/32 65 01. E-Mail: ungarische-mission@bistum-muenster.de

Passau-i Egyházmegye: Miséző helye: Passau: Erd.: Ft. Szabó Árpád, Götzendorferstr. 5, D-94121 Salzweg, Telefon: (08505) 12 29.

Rottenburg-Stuttgart-i Egyházmegye: Miséző helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommert, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eislingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Munderkingen, Ulm, Biberach. Érdeklődni: P. Gyurás István SJ, Ungarische Katholische Gemeinde, Albert-Schäffle-Str. 30, D-70186 Stuttgart. Tel.: 0049-711/2369190 E-Mail: missio@ukgm-stgt.de v. istvan.gyuras@ukgmstgt.de www.ukgm-stgt.de

Würzburg-i Egyházmegye: Miséző hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Koncsik Endre, Domerschulstr. 2, D-97070 Würzburg. Telefon: 0049-931/38 62 43.

NORVÉGIA: P. Teres Ágoston SJ, Munke-rudveien, 52, N-1165 Oslo. Szentmise minden hónap első vasárnapján 14-kor a Szent József-kápolnában (Akersveien 4). Tel./fax: 0047/22744 124.

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. Telefon: 0039-06/684-2620. Miséző helyek: Róma – minden hó utolsó vasárnapján 11-kor, S. Maria dell' Orazione (Via Giulia, kivéve júl., aug., dec.) és a Szent Péter-bazilika Magyarok Nagyasszonya kápolnájában minden kedden 7.45-kor. Milánó – minden hó első vasárnapján 16.00-kor, Szalézi oratorium (Via Tonale 19, kivéve jan., júl., aug., szept.). Magyar misék helye: Bologna, Catania, Padova, Palermo, Parma, Torino.

Firenze: P. Ruppert József SchP, Tel.: 0039-347/344 55 38, E-Mail: jruppert@calasanet

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Röm. Katholische Ungarmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, Tel.: 0041-1/36 23 303. E-Mail: fvizauer@gmx.ch
Miséző helyek: Winterthur, St. Gallen, Wetzikon-Uster, Schaffhausen, Frauenfeld, Basel.

Fribourg: Ft. Popa Péter, Tel.: 0041-26/534 0672. Szentmise minden hó 4. vasárnapján 11.15-kor, az Orsolyiták templomában (rue de Lausanne). Miséző helyek: **Genf:** Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. Tel.: 00 41-22/7910458; **Lausanne:** Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. Tel.: 0041-21/6478 678; **Bern:** Röm. Kath. Ungarn-mission, Pf. 7717, CH-3000 Bern. E-Mail: info@katolikus.ch <http://www.katolikus.ch>

HARMAT

KÖNYVAJÁNLÓ

1114 Budapest, Bukarest u. 3.
 Telefon: +36 1 466-8896
 E-mail: harmat@harmat.hu, Web: www.harmat.hu

C. S. Lewis: A szeretet négy arca
 192 oldal, 115 x 200 mm, keménytablós, Eieslátóan, képszerűen és kedves humorral mutat rá a ragaszkodás, a barátság, a szerelem és a felebaráti szeretet természetére és értékeire. **Ára: 2500 Ft**

Gary Chapman: Egymásra hangolva – Őt szeretetlenül a házasságban
 164 oldal, 142 x 197 mm, **Ára: 1980 Ft**
 Sok házaspár szenved amiatt, hogy a szerelmi lángolás alábbhagyása után a férj vagy a feleség nem éri társa szeretetét. A megoldás egyszerű: fel kell ismernünk és meg kell tanulnunk társunk „szeretetlenlétét”.

C. S. Lewis: Keresztény vagyok
 296 oldal, 115 x 200 mm, keménytablós, A BBC rádióban elhangzott előadásorozat népszerű nyelven mondja el azokat a kérdéseket, melyek a Szentháromságban és a krisztusi megváltásban hívő kereszténynek trümmát alkotják. **Ára: 2500 Ft**

Chapman – Campbell: Gyerekekre hangolva – A gyerekek öt szeretetnyelve
 208 oldal, 142 x 197 mm, **Ára: 1980 Ft**
 Meg kell ismernünk gyermekünk elsődleges szeretetnyelvét, ha szeretnénk, hogy ő is érezze szeretetünket. Ebben segít a méltán népszerű könyv.

C. S. Lewis: A nagy válás
 154 oldal, 115 x 200 mm, keménytablós, Menny és pokol nem adható össze. Ez a lebilincselő történet megmutatja, miért szükséges a kettő szétválása: a nagy válás. Szuggesztív erejű gyönyörű mese felnőtteknek. **Ára: 2200 Ft**

Gary Chapman: Maradjunk együtt! – Házassági krízisek megoldása
 232 oldal, 142 x 197 mm, **Ára: 2200 Ft**
 Chapman párterápiás tapasztalatai alapján ajánl megoldást azoknak a házaspároknak, akik szeretnék helyrehozni elromlott házasságukat, de nem tudják, mit tehetnek még.

BOLDOG APOR VILMOS ÉS A CUKORRÉPA

Az itt leírt történetet apamtól hallottam, aki 1928-tól az 1945. évi földosztásig volt a Győri Püspökség szanyi uradalmának vezetője.

1941 tavaszán jött el először a fiatal püspök a mintegy 600 hektár szántóval, legelővel és erdővel is bíró gazdaság megtekintésére. Lovas hintón jártak be a négy tagban, három község határában elszórt földeket. Apám – mint illik – referált a püspökség: ez itt 20 hold takarmányrépa. Odébb mence: ez 18 hold cukorrépa. A püspök apáma nézett: „De restellem, főntéző úr, hogy ekkora gazdaság uraként még a takarmányrépát sem tudom megkülönböztetni a cukorréptól!” „Amig ilyen kicsik – volt apám válasza –, én sem, kegyelmem uram, de én tudom, mit vetetünk.” Ez meggyőztette a püspököt, aki – mint ébbl a kis történetből is látszik –, igen szertény ember volt.

J. Horváth Tamás, Waldalgesheim

Református istentiszteletek Münchenben: Reisinger Str. 11., minden hó 1., 3., 5. vasárnap 16 órakor; 2. és 4. vasárnap 11 órakor. Tel.: 089/601 13 35, www.reformatus-muenchen.de

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró, házassági, általános hirdetések betétként: 0,10 EUR
 „Jelleg”-postaköltség: 5,00
 Üzleti-, nyereséges hirdetés betétként: 0,20
 Nagybetűs sorok betétként: 0,40
 Egyszerű 1 „pontos” keret: 10,00
 Kéltáblás hirdetés az összeg kétszerese.
 Külön kívánásokat esetenként árazunk.

Egymásérti háromszori hirdetésnél 10 %, hatszori hirdetésnél 20 %, illetve egyszori hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!
 A hirdetések befizetésének határideje legkésőbb a hó 10-ig!
 Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közölünk!

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA
 Landwehrstr. 66 • D-80336 München
 Telefon: (089) 5 32 82 88
 Telefax: (089) 5 32 82 45
 E-Mail: eletuenk@gmx.de

Felétős kiadó:
 Magyar Katolikus Delegatura
 Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc
 Felétős szerkesztő: Czoborcz Bence
 A szerkesztőbizottság tagjai:
 Dr. Frank Miklós, Ramsay Győző,
 Szamosi József és Vincze András

Redakción és Herausgeber:
UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATUR
 Landwehrstr. 66 • D-80336 München
 Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
 Telefon: (089) 5 32 82 88
 Telefax: (089) 5 32 82 45
 E-Mail: eletuenk@gmx.de

Abonnement für ein Jahr: 15,- EUR
 11 Exemplare
 nach Übersee mit Luftpost US\$ 50,-

ELŐFIZETÉS:

Az ÉletüNKet a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni!
 Tengerentútra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1,50 EUR
 Előfizetési ár egy évre 15,- EUR
 Tengerentútra US\$ 50,-
BANKSZÁMLÁNK:

Ungarische Katholische Delegation
 Sonderkonto: „ÉLETÜNK”
 Postbank München

Konto-Nr.: 066 50-803 – BLZ 700 100 80
 IBAN DE16 7001 0080 0060 6508 03
BIC BPKNDE33

Erstheint 11 mal im Jahr.
 Satz: ÉLETÜNK

Druck: AMPER-WERBE-DRUCK
 Verlag, Hammerand GmbH
 Hasenheide 11,
 82256 Fürstenfeldbruck

Belagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHREIBEN bei.
 A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉKELTÜNK.